

Měsíčník EU aktualit

číslo 77,
únor 2010

- strana 3** | Čistá pozice ČR vůči rozpočtu EU dosáhla loni rekordních hodnot
- strana 5** | Mezinárodní osobní železniční doprava v Unii se otevřela
- strana 11** | Hlavní téma:
Ekonomické vyhlídky Evropské unie pro rok 2010
- strana 18** | Případová studie: Rozšíření vývojového centra firmy
- strana 19** | Velcí Evropané: Willy Brandt

Česká spořitelna, a.s.
Poláčkova 1976/2
140 00 Praha 4
tel.: +420 261 073 308
fax: +420 224 641 301
EU_office@csas.cz
<http://www.csas.cz/eu>

EU OFFICE (KANCELÁŘ PRO EU)

Petr Zahradník
manažer EU Office
+420 261 073 019, pzahradnik@csas.cz

Jan Jedlička
+420 261 073 484, jjedlicka@csas.cz

Alena Smolíková
+420 261 073 308, asmolikova@csas.cz

KORPORÁTNÍ FINANCOVÁNÍ

Filip Husák
specialista EU Programu Business
+420 261 072 575, fhusak@csas.cz

FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU

Milan Kutnar
specialista EU Programu Region
+420 261 072 536, mkutnar@csas.cz

GRANTIKA ČESKÉ SPOŘITELNY

Lukáš Němec
ředitel úseku EU projektů
+420 739 547 269, nemec@grantikacs.com

Máte zájem o realizaci projektu s podporou fondů EU? Hledáte financování Vašich rozvojových plánů? Chcete získat více informací? Prosím, obraťte se na výše uvedené kontakty.

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou portál EurActiv.cz a společnost Grantika ČS

 GRANTIKA
ČESKÉ SPOŘITELNY

Informace o evropské politice
v češtině
www.euractiv.cz

Vážený čtenáři,

předsednickou taktovku od začátku roku třímá v rukou Španělsko a pozorovatelé mají poprvé možnost posoudit, jak funguje symbióza mezi předsednickou zemí a nově ustavenými stálými orgány a pozicemi, především v podobě stálého předsedy Evropské rady. Dlužno říci, že zatím ne zcela přesvědčivě, přičemž nejen uvnitř Unie, ale bohužel především vně si je málokdo jist tím, kdo a s jakým mandátem za Unii vlastně vystupuje. První následek tohoto počátečního chaosu se projevuje ve spekulacích o zrušení zamýšleného květnového summitu EU – USA, kdy americký prezident Obama údajně zatím nedostal jasného vysvětlení, kdože z Evropy by měl být tím jeho jediným adekvátním partnerem během případných jednání. Lze tudíž optimisticky doufat, že přednosti přijetí Lisabonské smlouvy převáží nad nynějšími dílčími počátečními rozpaky při startu její platnosti.

Lednové ekonomické dění – alespoň v podobě mediální reflexe – určovalo Řecko. V průběhu ledna se potvrdilo dlouho vnímané podezření – oficiální údaje monitorující nedávný vývoj řecké ekonomiky se začaly diametrálně rozcházet od těch, které například Eurostat či privátní sektor považovaly v daném období za pravděpodobnější. Již loni v říjnu odmítla Evropská komise verifikovat Řeckem poskytnutá data pro účely její podzimní ekonomické předpovědi a své rozhodnutí doplnila veřejně přístupným komentářem. Od té doby se táhla vlna spekulací, provázená zhoršováním ratingových hodnocení řecké schopnosti dostát svým závazkům. V lednu Řecko odhalilo karty a přiznalo, že dosud zveřejňované údaje o vývoji ekonomiky byly nadhodnocené. Debata se dotkla i potřebnosti stanovit nová a respektovaná pravidla pro vstup i pobyt v eurozóně, stejně jako zmiňovala i možnosti jejího opuštění. Vše prozatím vyvrcholilo tím, že Evropská komise přijala několikrát odmítnutý řecký plán na ozdravení fiskální situace, jež předpokládá během následujících tří let ambiciózní redukci míry deficitu o téměř 10 procentních bodů z hlediska jeho vztahu k HDP. To přineslo momentální uklidnění situace, která se však může v tomto velmi nejistém období kdykoliv znovu rozhořet buď v důsledku neschopnosti Řecka tento plán naplňovat, nebo tím, že se do fiskální pasti chytí některý další tomuto náchylný člen eurozóny.

Leden byl i ve znamení dalších poměrně horkých debat (přestože prakticky celá Evropa v jeho průběhu úpěla pod nápořem sněhu a značných mrazů). V důsledku identifikace případu možného leteckého terorismu se kupříkladu velmi silně rozvinula diskuse o potřebnosti bezpečnostních scannerů na letištích. O Řecku se koneckonců můžeme rozhovořit i v jiných souvislostech: staronovým Evropským ombudsmanem byl zvolen řecký historik a sociolog Nikiforos Diamandouros. Proces veřejného slyšení – tzv. grilování – kandidátů na členství v Evropské komisi dopadl lichotivě pro českého zástupce Štefana Füleho, rozpaky zněly nad tím, že zkušený komisař Rehn není příliš kompetentní v portfoliu ekonomických a finančních záležitostí a Bulharsko bylo dokonce přinuceno k výměně kandidátek.

Ač mrazivý, rozhodně ani letošní leden v EU nebyl obdobím nudy.

Petr Zahradník

Grilování budoucího komisaře pro rozšíření Štefana Füleho před europoslanci skončilo úspěchem, český kandidát zanechal dobrý dojem. Dosavadní evropský ombudsman Nikoforos Diamandouros bude vykonávat tento post i ve druhém funkčním období do roku 2014. Kandidát na eurokomisaře pro hospodářské a měnové záležitosti Olli Rehn dal jasně najevo, že za porušování Paktu stability a růstu se vylučovat z eurozóny nebude. Kladná pozice ČR vůči evropskému rozpočtu loni dosáhla rekordních 42 mld. Kč.

POLITIKA

Štefan Füle při „grilování“ u poslanců zabodoval

Český kandidát na eurokomisaře Štefan Füle tři hodiny odpovídal na dotazy poslanců ze zahraničního výboru EP.

Štefan Füle bude mít v Komisi na starosti rozšíření a sousedskou politiku, do níž spadá například i **projekt Východního partnerství**, který chce český kandidát podporovat. Většina dotazů proto směřovala právě na východní sousedy Unie či na přístupová jednání s Tureckem či Chorvatskem.

Füle řekl poslancům, že stojí o užší spolupráci se zeměmi zapojenými do programu Východního partnerství. Dále hovořil o zavedení bezvízového styku s Bosnou a Hercegovinou a Albánií ještě v roce 2010, o svém záměru spolupracovat s nestátními organizacemi (především v Bělorusku) či o navázání dialogu s Kosovem. Přistoupení Turecka do EU by podle Füleho mohlo být **strategickým přínosem pro obě strany**.

Závěrečný potlesk části poslanců, jak z pravice, tak z levice, napověděl, že **Štefan Füle zanechal v Parlamentu dobrý dojem**. Füle bude úzce spolupracovat s Vysokou představitelkou pro zahraniční a bezpečnostní politiku Catherine Ashtonovou, která byla podle mnohých poslanců na své slyšení, které proběhlo 11. ledna, připravena hůře než Füle. „Nemluvil ve frázích, dokázal vytvořit příjemnou atmosféru. Potlesk po skončení slyšení byl nejméně dva a půlkrát delší a srdečnější než u baronky Ashtonové,“ řekl slovenský europoslanec za SDKÚ-DS Eduard Kukan.

Portfolio rozšiřování bude za úřadování eurokomisaře Füleho určitě méně významné než v dobách Güntera Verheugena, kdy se v roce 2004 Unie rozšířila o deset nových členských zemí včetně České republiky. Do roku 2014, kdy eurokomisaři Fülemu vyprší mandát, do Evropské unie vstoupí maximálně Chorvatsko a Island. Nicméně rozjedou se vstupní kroky pro Srbsko a další balkánské země (zejména Makedonie), v otázce případného přijetí Turecka se více pokroku nedá očekávat.

http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/008-67124-011-01-03-901-20100111IPR67123-11-01-2010-2010-false/default_en.htm

<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/stefan-fle-pri-grilovani-u-poslancu-zabodoval-006958>

Staronový euroombudsman má velké plány

Nikoforos Diamandouros byl v lednu znovu **zvolen do funkce evropského ombudsmana**. Europoslanci ho zvolili absolutní většinou 340 hlasů a funkční období mu vyprší v roce 2014.

Staronový evropský ombudsman ve včerejším hlasování **získal důvěru absolutní většiny europoslanců**. Dostal 340 z celkově 648 platných hlasů. Jeho protikandidáti získali

289 hlasů (Ital Vittorio Bottoli), respektive 19 hlasů (Belgičan Pierre-Yves Monette). Řek tuto funkci zastává již od roku 2003, kdy ukončil své pětileté (1998-2003) působení na pozici řeckého ombudsmana.

Evropský ombudsman má úkol zkoumat stížnosti na nesprávný úřední postup institucí a orgánů EU. Tento post vznikl roku 1995 a mohou se na něj obracet občané EU, firmy a další organizace se sídlem v Unii. Podle Diamandourových loňských výročních zpráv si **občané nejvíce stěžují na nedostupnost dokumentů v Unii**. Asi jedna třetina (36 %) občanů si stěžuje na „nedostatečnou transparentnost“ unijní administrativy. Z České republiky přišlo podle oficiálních údajů EU na adresu ombudsmana za předloňský rok 66 stížností. Největší množství stížností poslali roku 2008 Němci (546) a nejméně Estonci (7). Staronový evropský ombudsman již načrtnul své priority. Prohlásil, že se zasadí o to, aby občané z Lisabonské smlouvy a Listiny základních práv EU měli co možná největší užitek. Konkrétně chce posílit konstruktivní dialog s institucemi a orgány EU, lépe sloužit občanům a účinněji využívat dostupných prostředků. Diamandouros chce také intenzivní spolupráci s národními a regionálními ombudsmeny a s dalšími orgány a institucemi EU jako je soustava center SOLVIT či síť informačních středisek Europe Direct.

V neposlední řadě se bude Diamandouros snažit urychlit průběh šetření, která jeho úřad provádí a vyvinout transparentnější a přesnější způsob hodnocení práce svého úřadu.

http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/020-67588-018-01-04-902-20100118IPR67587-18-01-2010-2010-false/default_cs.htm

<http://www.euractiv.cz/evropske-institute/clanek/staronovy-euroombudsman-ma-velke-plany-006987>

Milion občanů z devíti členských zemí může iniciovat přijetí unijní legislativy

Španělskému předsednictví se podařilo dosáhnout shody celé sedmadvacítky na pravidlech takzvané občanské iniciativy,

kteřou zavádí Lisabonská smlouva. **Jeden milion evropských občanů minimálně z devíti členských států** může vyzvat Komisi, aby předložila legislativní návrh.

Španělsku se podařilo získat ve věci občanské iniciativy podporu všech členů Unie, prohlásil ministr pro evropské záležitosti Diego López Garrido. Lisabonská smlouva hovoří pouze o milionu občanů z „významného počtu členských zemí“ a ministři se nyní dohodli na devíti státech, tedy na třetině členů EU.

Ministři projednali i další hlediska fungování občanské iniciativy, jako například **způsob kontroly autenticity podpisů** či případný pokus zneužít iniciativu k dosažení cílů, které jsou v rozporu s hodnotami Unie.

Evropská občanská iniciativa je jednou z inovací v Lisabonské smlouvě, která má **posílit zapojení občanů do tvorby evropských politik** a demokratizovat tak EU. Poprvé v historii tak bude moci občanská společnost ovlivnit agendu Unie.

Definice občanské iniciativy v Lisabonské smlouvě

„Nejméně jeden milion občanů Unie pocházejících z podstatného počtu členských států se může ujmout iniciativy a vyzvat Evropskou komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění těchto občanů nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv“ (článek 11, odstavec 4).

Občanská iniciativa je jednou z výdobytků Lisabonské strategie, která odstraní část kritiky na demokratický deficit rozhodovacího procesu v EU. Nicméně se domníváme, že v praxi příliš využívána nebude.

<http://www.euractiv.cz/evropske-institute/clanek/milion-obcanu-z-deviti-clenskych-zemi-muze-iniciovat-prijeti-unijni-legislativy-006969>

EKONOMIKA A EURO

Rehn: Za nadměrný deficit se z EU vylučovat nebude

Nový finský eurokomisař pro hospodářské a měnové záležitosti Olli Rehn dne 11. ledna podstoupil slyšení před europoslanci. Prohlásil, že **obnova evropského hospodářství závisí na užší fiskální spolupráci** a jednotnějším hlasu států EU na světových ekonomických fórech.

Na slyšení Olliho Rehna se mimo jiné mluvilo o dvou důležitých návrzích. Rehn navrhuje zřídit jednak úřad pro dohled nad finančním sektorem EU a jednak **post reprezentanta EU na mezinárodních ekonomických fórech**, jako je například G20. Fin oznámil, že zřízení takového reprezentanta navrhne v průběhu příštích měsíců.

Myšlenka zřídit „**vysokého představitele pro ekonomické otázky**“ není nová. Nejsilnějšími podporovateli tohoto nápadu jsou Francie s Německem. Rehn poslance nabádal, aby vznik

nových orgánů finančního dohledu schválili co nejdříve, aby mohli začít pracovat ještě před koncem léta.

Dále na poslance apeloval, aby schválili návrh Komise na zřízení **Evropského výboru pro systémová rizika (ESRB)** a **Evropských orgánů dohledu (ESAs)** tak, aby mohly začít fungovat do podzimu 2010. „V oblasti dohledu nad systémovými riziky existuje vakuum, které potřebujeme vyplnit,“ řekl Fin členům výboru pro hospodářské a měnové záležitosti.

Rehn má v plánu pod označením „**EU 2020**“ oživit Lisabonskou strategii. EU 2020 se podle něj bude silně spoléhat na plnění Paktu stability a růstu, který určuje povolenou hranici veřejného dluhu - 3 % HDP.

Současným porušovatelům Paktu (nyní 20 z 27 členských států) však **sankce nehrozí**. Když se poslanci zeptali, zda je možné, že státy jako Řecko s předpokládaným deficitem 12,7 % HDP budou z Unie vyloučeny, odpověděl Rehn, že „rozhodně ne“.

Řecka se však týkají jiné potenciální sankce. Podle informací agentury Reuters zahájí Evropská komise v nejbližší době s Řeckem **řízení kvůli tomu, že dlouhodobě nedodává Bruselu důvěryhodné statistiky**. Nová řecká vláda sice slibuje pravdivé vykazování dluhu i deficitu veřejných financí, málokdo jí ale po sérii selhání věří. A nemusíme chodit daleko do minulosti - Atény loni v dubnu mluvily o očekávaném schodku na rok 2009 ve výši 3,7 % HDP a v říjnu se ukázalo, že přesáhne 12 %. Více k Řecku viz komentář „Řecká cesta od drachmy k euru a zpět?“ na straně 9.

http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/008-66991-008-01-02-901-20100108IPR66990-08-01-2010-2010-false/default_en.htm

<http://www.euractiv.cz/evropske-institute/clanek/rehn-za-nadm-erny-deficit-se-z-eu-vylucovat-nebude-006955>

ROZPOČET

Čistá pozice ČR vůči EU loni dosáhla rekordních hodnot

V roce 2009 dosáhla čistá pozice České republiky vůči rozpočtu EU **nejlepšího výsledku od našeho vstupu do EU**. Stejně jako v předchozích letech ČR zůstává výrazným čistým příjemcem z rozpočtu EU. Rozdíl mezi příjmy a odvody za rok 2009 dosáhl 42,3 mld. Kč, což je výrazně lepší částka než v loňském roce, ve kterém dosáhla výše 23,8 mld. Kč. Z hlediska vztahu k hrubému domácímu produktu ČR dosáhly příjmy ČR z rozpočtu EU v roce 2009 přibližně 2,2 %, podíl čistých příjmů činil 1,2 % HDP.

Rozhodující úlohu v pozitivní bilanci ČR ve vztahu k rozpočtu EU za rok 2009 sehrály **příjmy ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU**, které dosáhly celkem 51,9 mld. Kč a tvořily přibližně dvě třetiny celkových příjmů ČR z rozpočtu Unie. Další významnou položku příjmů ČR z evropského

Problémy Řecka zajistit si levné financování svého veřejného dluhu na mezinárodních finančních trzích opět rozpoutaly diskusi o smyslu vydávání společných evropských dluhopisů. Od začátku letošního roku vstoupily v platnost legislativní opatření 3. železničního balíčku, který otevírá mezinárodní železniční dopravu. V praxi se zatím železniční společnosti do zahraniční expanze příliš nehrnou. Španělské předsednictví si vytýčilo ambiciózní cíl, když by rádo vyřešilo konflikt mezi Izraelem a Palestinou.

rozpočtu představovaly prostředky na Společnou zemědělskou politiku ve výši 23,2 mld. Kč.

Největší položkou na straně příspěvku do společného evropského rozpočtu hraje – tradičně – **odvod odvozený od HDP každého členského státu**, který v loňském roce činil 26,78 miliard korun. Zdroj z daně z přidané hodnoty a tradiční vlastní zdroje hrály zanedbatelnou roli.

Celkově ČR od vstupu do EU dne 1. května 2004 do 31. prosince 2009 zaplatila do rozpočtu EU 182,5 mld. Kč a získala 280 mld. Kč; **kladné saldo čisté pozice tak souhrnně dosáhlo 97,5 mld. Kč**. Za výrazným nárůstem čisté pozice ČR k evropskému rozpočtu v posledních letech stojí zejména rostoucí čerpání ČR z rozpočtu EU, odvody ČR do evropského rozpočtu se zvyšují mírným tempem.

Údaje nelze přeceňovat, **hlavní výhody a nevýhody našeho členství v EU nelze zařadit do účetních kolonek má dáti – dal**. Nicméně můžeme konstatovat, že z čistě finančního hlediska se nám členství v Evropské unii vyplácí.

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_52837.html

Čistá pozice ČR vůči EU rok 2009

	mil €	mil Kč
Příjmy z rozpočtu EU		
Strukturální akce	1 962,84	51 907,29
Strukturální fondy	1 238,97	32 764,59
Fond soudržnosti	723,87	19 142,70
Zemědělství	876,04	23 166,96
Přímé platby a tržní operace	509,33	13 469,16
Rozvoj venkova	366,72	9 697,80
Vnitřní politiky	86,95	2 299,43
Předvstupní nástroje	29,2	772,14
Celkové příjmy z rozpočtu EU	2 955,03	78 145,82
Platby do rozpočtu EU		
Tradiční vlastní zdroje	167,94	4 441,20
Zdroj z DPH	174,17	4 606,00
Zdroj z HND	1 012,70	26 780,90
Celkové platby do rozpočtu EU	1 354,82	35 828,10
Čistá pozice vůči rozpočtu EU	1 600,22	42 317,72

Zdroj: MF ČR, pro přepočítání mezi EUR a CZK použit průměrný kurz za rok 2009 (údaj ČNB)

FINANCE

Eurobondy opět na scéně, kvůli Řecku

Lídr socialistické frakce v Evropském parlamentu Martin Schulz znovu **oživil diskusi o zavedení tzv. eurobondů**, které by měly sloužit zejména k podpoře nejslabších členů eurozóny. Nastupující komisař pro ekonomické a měnové otázky Olli Rehn proti není, nápad se ale nelíbí Německu.

Opětovná výzva Martina Schulze k **zavedení společných dluhopisů pro členy eurozóny** jen těžko mohla někoho překvapit. Levicoví europoslanci totiž pro ně získávají podporu už od začátku finanční krize na konci roku 2008.

Myšlenka zavedení eurobondů není vůbec nová: jako jeden ze zdrojů pro financování unijního rozpočtu ho už **v roce 1993 navrhl bývalý šéf Evropské komise Jacques Delors** a znovu se o eurobondech diskutovalo v průběhu finanční krize minulý rok. Tehdejší komisař pro ekonomické a měnové záležitosti Joaquín Almunia ovšem spolu s Německem vystavil eurobondům stopku.

Socialističtí europoslanci (k nimž se neobvykle přidávají i liberálové) nyní našli novou záminku k jejich oživení: mohly by být skvělým nástrojem, jak pomoci Řecku, které se ocitlo ve vážných finančních problémech, tvrdí. Podle Schulze i Verhofstadta by **možnost vydávat eurobondy vytrhla Řecku trn z paty** – nemuselo by totiž i nadále čelit nedůvěře investorů a tedy i vysokým úrokovým sazbám ze svých dluhopisů. A celé eurozóně by se ulevilo.

Navíc to vypadá, že eurobondy mají nově vlivného zastávce. Nastupující komisař pro ekonomické a měnové otázky **Olli Rehn prohlásil, že s nimi „nemá zásadní problém“**. Na druhou stranu, s jejich zavedením by musely souhlasit všechny státy eurozóny, tedy i Německo, které ovšem zatím nenaznačilo žádnou změnu názoru.

Existenci eurobondů předjímá další integraci ve fiskální oblasti. Pokud jednotlivé státy budou financovat své rozpočtové potřeby z jednoho společného finančního instrumentu, **vzdávají se významné části autonomie v oblasti veřejných financí**. A na společnou fiskální politiku, byť pouze v jedné její části, podle našeho názoru rozhodně nenastal čas. Pokud si Řekové nepomohou sami, je transparentnějším řešením poskytnutí přímé půjčky ostatními členskými státy.

<http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/eurobondy-op-et-na-scene-kvuli-zachrane-recka-007015>

Zdanění bankéřských bonusů narazilo na první překážku

Plán Velké Británie a Francie na zdanění bonusů bankéřů dostal první trhlinu – společnosti zabývající se správou aktiv v Británii mají být od nové daně osvobozeny. Pohrozily totiž, že v případě jejího zavedení **začnou houfně opouštět londýnskou City**.

Velká Británie spolu s Francií přišly na prosincovém summitu Unie s tím, že **zdaní bonusy manažerů finančních institucí**, které přesáhnou částku 25 tisíc liber, 50% sazbou.

Ovšem ukázalo se, že instituce, které by nově opatření zasáhlo nejsilněji, tedy společnosti zabývající se správou aktiv (asset management), se nevzdají jen tak bez boje. Podle informací Investment Management Association (IMA), která zastupuje tyto firmy v Británii, zabrala hrozba (například investiční banky

JP Morgan), že by mohly **v případě zavedení daně odejít ze země**. Dostanou prý z nové legislativy výjimku.

O zavedení zdanění bankéřských bonusů se sice uvažuje i na unijní úrovni, k **jeho realizaci je ovšem stále daleko**. Zápal politiků totiž klesá právě s vidinou toho, že by mohli nalákat do své země firmy, které odejdou ze států preferujících zdanění.

Spíše je **reálnější nějaká „měkčí“ forma regulace bonusů v bankovníctví**, například prostřednictvím revize směrnice o kapitálové přiměřenosti bank. Tato revize by měla podle zprávy expertní komise (z února 2009), v jejímž čele stanul bývalý šéf MMF Jacques de Larosière, zajistit především to, aby bankéři dostali bonusy jen na základě dobrých výkonů institucí, které vedou. A co je důležité, ty mají být posuzovány v dlouhodobějším horizontu několika let, což má zamezit prohlubování ekonomických cyklů (tedy především vzniku investičních „bublin“ v honbě za bonusy).

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/1120>

<http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/zdaneni-bankerskych-bonusu-narazilo-na-prvni-prekazku-006929>

ENERGETIKA A DOPRAVA

Osobní železniční doprava v EU se otevřela

Od 1. ledna 2010 mohou podle nové směrnice provozovatelé železničních tratí ve všech členských zemích EU **otevřít trh s mezinárodní osobní železniční dopravou**. Zatím se ale nezdá, že by směrnice vyvolala nějaké výraznější změny.

Poslední tři roky v EU probíhala tvrdá jednání o Třetím železničním balíčku, který byl schválen v polovině roku 2007. **První dvě části této dohody vstoupily v platnost na začátku prosince 2009**. Je to nařízení o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě a směrnice o vydávání osvědčení strojvedoucím.

Třetí část balíčku, směrnice otevírající trh s mezinárodní osobní železniční dopravou, **vstoupila v platnost 1. ledna 2010**. Ta umožňuje všem evropským provozovatelům železniční dopravy, kteří splňují předepsané podmínky, vstoupit na trh ve všech 27 členských státech a provozovat osobní železniční dopravu mezi jednotlivými členskými státy. Evropská komise věří, že nová legislativa otevře železničním společnostem nové možnosti a omezí monopol tradičních státních přepravců.

Směrnice EU **umožňuje mezinárodním železničním soupravám přepravovat pasažéry** jak mezi stanicemi v různých státech, tak i uvnitř daných států (tzv. kabotáž – jde o situaci, kdy přepravce v dané zemi nemá sídlo).

Směrnice prozatím **dává členským státům právo omezit přístup na trasy**, kde přepravu poskytují nasmulovaní přepravci v rámci tzv. veřejné služby. K omezení budou moci přistoupit v případě, že by podíl mezinárodní přepravy činil více než polovinu celkového počtu přepravených cestujících v rámci

dané země. Podle směrnice však budou mít jednotlivé firmy od 1. ledna 2012 přístup k celé infrastruktuře, a to i ve chvíli, kdy jejich podíl na osobní přepravě překročí 50 %.

Dosud se ozvalo pouze několik společností, které by nových možností chtěly využít. Pravidla EU jsou podle potenciálních konkurentů velkých státních železničních podniků **příliš přísná a nemotivují je k podstoupení vysokého rizika**.

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=CS&type=IM-PRESS&reference=20070823IPR09782>

<http://www.euractiv.cz/podnikani-a-zamestnanost/clanek/osobni-zeleznicni-doprava-v-eu-se-otevrela-teoreticky-006933>

VNĚJŠÍ VZTAHY

Španělské předsednictví má ambice řešit i izraelsko-palestinský konflikt

Jedním z charakteristik španělského předsednictví má být jeho zaměření na vnější vztahy – Španělsko chce jako lídr Rady uspořádat **rekordní počet bilaterálních summitů s třetími zeměmi**. Své diplomatické snahy budou Španělé směřovat i na Blízký východ.

Španělé mají velké ambice ohledně blízkovýchodní politiky. Podle Miguela Angela Moratinose, španělského ministra zahraničí, by uvítali **založení palestinského státu ještě v roce 2010** a chtějí pro tuto vizi získat i ostatní členské státy. Když Moratinos 18. prosince v Bruselu novinářům vysvětloval španělské zahraničněpolitické plány, prohlásil, že založení samostatného státu Palestinců vidí Madrid jako jednu z priorit svého půlročního působení v čele Unie.

Moratinos dále podotkl, že ustavení státu musí být založeno na **důsledném vyjednávání, dohodě a uznání mezinárodního společenství**. EU by se podle něj hlavně neměla ocitnout v situaci, kdy by se musela rozhodovat, zda uznat či neuznat palestinskou unilaterální deklaraci nezávislosti z roku 1988.

Události

Ministři životního prostředí evropské sedmadvacítky uložili Evropské komisi, aby vypracovala novou legislativu s cílem chránit zdraví lidí a živočichů před účinky zkombinovaných chemických látek – tzv. chemickými koktejly. Evropská unie zatím marně hledá společný postoj k dalšímu snižování emisí skleníkových plynů. Zatímco velké státy typu Velké Británie, Německo či Francie nově prosazují snížit emise CO₂ až o 30 % (vůči roku 1990), Polsko či Itálie trvají na stávajícím 20% cíli.

Evropští ministři zahraničí se již v prosinci shodli na tom, že by měl být uznán samostatný palestinský stát, jehož hlavním městem by byla východní část Jeruzaléma (arabsky Al-Quds). Jednání, která byla po sedmi letech obnovena v roce 2007, jsou nyní v mrtvém bodě kvůli nedávné válce v Gaze. Jejich další oživení navíc blokuje Izrael, který odmítá zastavit budování židovských osad na okupovaných územích a dál trvá na nedělitelnosti Jeruzaléma, a to přes rezoluci OSN, která garantuje Palestincům kontrolu východní části města. **Palestinci podmiňují svou ochotu navrátit se k vyjednávání právě kompletním zastavením budování osad na Západním břehu.**

Podle Moratinose, který byl jako vrcholový španělský diplomat dlouho aktivní na Blízkém východě, bude primární snahou Španělů právě zasadit se o **obnovu mírových rozhovorů mezi Izraelem a Palestinci.**

Na řešení mírového procesu mezi Izraelci a Palestinci si vylámalo zuby mnoho státníků. Proto nevěříme, že by se to podařilo španělskému předsednictví. Jakkoliv by to bylo nesmírně přínosné, protože by se **odstranil dlouhodobý zdroj napětí na Blízkém východě.**

http://www.eu2010.es/export/sites/presidencia/comun/descargas/Spanish_Presidency_Program.pdf

<http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/clanek/spanelske-predsednictvi-ma-ambice-resit-i-izraelsko-palestinsky-konflikt-006921>

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Komise bude bojovat proti „chemickým koktejlům“

Ministři životního prostředí sedmadvacítky uložili Evropské komisi, aby vypracovala novou legislativu, která by měla chránit zdraví lidí i dalších živočichů **před účinky zkombinovaných chemických látek** – tzv. chemických koktejlů.

Rada ministrů životního prostředí se na svém posledním zasedání v minulém roce shodla, že posuzování nebezpečnosti jednotlivých látek není dostatečné pro ochranu lidského zdraví a navrhla, aby se **pozorování rozšířilo i na tzv. chemické koktejly.**

To jsou sloučeniny chemických látek, které jsou samy o sobě neškodné, ale v **kombinaci s dalšími mohou být nebezpečné** a způsobovat například pokles počtu spermií u mužů, zvýšený výskyt rakoviny nebo autismus u dětí (ty jsou podle vědců koktejly vůbec nejvíce ohrožené).

Neziskové organizace i vědci upozorňují na nebezpečí chemických koktejlů už dlouhá léta, ale k posunu došlo až loni v červnu, kdy komisař pro životní prostředí Stavros Dimas označil tuto otázku **za jednu z největších výzev celosvětového boje proti nebezpečným chemikáliím.**

Faktem je, že **nařízení Evropské unie REACH** předpokládá sice postupnou registraci, hodnocení a povolování (či zakazování) jednotlivých chemických látek používaných v

průmyslu, ale klade jen malý důraz na účinky jejich sloučenin.

Rada ministrů životního prostředí Evropské komisi uložila, aby do konce letošního roku vypracovala zprávu o tom, jak si lze s chemickými koktejly látek poškozujících hormonální systém poradit v rámci existující legislativy. Do roku 2012 by mělo být jasné, zda ji bude nutné doplnit nebo změnit tak, aby vyhovovala nejnovějším vědeckým poznatkům.

<http://www.euractiv.cz/zivotni-prostredi/clanek/komise-bude-bojovat-proti-chemickym-koktejlum-006925>

Snížit emise CO₂ o 30 %? EU zatím nemá jasno

Ministři životního prostředí EU se na neformální schůzce v Seville neshodli. Zatímco země jako Velká Británie, Francie či Německo chtějí potvrdit nabídku, podle níž by EU zvýšila svůj redukční cíl z 20 na 30 %, státy jako Polsko či Itálie s výraznějším snižováním emisí skleníkových plynů nesouhlasí. Bojí se, že by to **ohrozilo jejich konkurenceschopnost.**

Necelý měsíc po neúspěšném kole mezinárodních klimatických jednání v Kodani, z kterých vzešla „bezzubá“ dohoda neobsahující žádné závazné redukční cíle, ministři životního prostředí EU pod taktovkou španělského předsednictví řešili, **jakým směrem by se měla evropská vyjednávací strategie ubírat.** Ministři doufají, že se závaznou mezinárodní dohodou, která nahradí Kjótský protokol, podaří světu dojednat na příští konferenci plánované v prosinci 2010 v Mexiku.

Na základě informací obsažených ve zprávě Mezinárodního panelu pro klimatické změny existuje obava, že pokud vyspělé země nesníží do roku 2020 emise skleníkových plynů o 25 až 40 % oproti roku 1990, **nepodaří se udržet oteplování planety pod hranicí 2°C**, kdy důsledky změn klimatu ještě nejsou nevratné.

S tím nejsou prozatím v souladu ani cíle **EU, která se zavázala ke snížení emisí o 20 %** (a v případě, že se k ní připojí i ostatní velcí světoví emitenti, tak snížení o 30 %) a už vůbec slibovaný 17% cíl Spojených států (oproti roku 2005).

Ve světle posledního vývoje část zemí EU v čele s Británií, Německem a Francií požadovala, **aby Unie svůj slib zvýšit svůj závazek na 30 % potvrdila.** Vždycky se ale jednalo o podmíněnou nabídku – tedy pokud se k ambiciózním cílům snižování emisí připojí i ostatní země.

K navyšování závazku mají ale **výhrady země jako je Itálie, Polsko nebo Maďarsko**, které se obávají, že podobný krok by v době hospodářské krize ještě více ohrozil konkurenceschopnost Evropy.

V nejbližší době tak pro Evropskou unii **zůstává v platnosti cíl snížit emise CO₂ o 20 % (oproti roku 1990) do roku 2020.**

http://mzp.cz/cz/news_100117_neformalni%20zasedani

<http://www.euractiv.cz/zivotni-prostredi/clanek/snit-emise-co2-o-30-eu-zatim-nema-jasno-006974>

Z ostatních událostí, které měly vliv na chod institucí Evropské unie, nelze nezmínit katastrofální zemětřesení na Haiti, na které reagovala Evropská unie mimo jiné svoláním ministrů členských států odpovědných za rozvojovou pomoc s cílem koordinace humanitární pomoci do zrušované karibské země. Evropský parlament je dalším orgánem, který vyjádřil pochybnosti ohledně zavedení tělesných skenerů na evropských letištích. Statistika Eurostatu dokázala, že nejméně chudých občanů žije v ČR.

4. LEDNA

Statistika Eurostatu – dovoz telekomunikačních produktů do EU v období 2000-2008 vzrostl o 61 %:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-09-103/EN/KS-SF-09-103-EN.PDF

5. LEDNA

Nový systém pro kontrolu rybolovu a boji proti ilegálnímu rybářství vstoupil v platnost:
http://ec.europa.eu/fisheries/press_corner/press_releases/2009/com09_81_en.htm

6. LEDNA

Španělsko převzalo od Švédska štafetu EU:
http://www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/008-66869-011-01-03-901-20100106STO66862-2010-11-01-2010/default_en.htm

7. LEDNA

Evropská komise chce zlepšit transparentnost a předvídatelnost v antimonopolních řízeních:
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/2>

8. LEDNA

Regionální inovační zpravodaj:
http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemlongdetail.cfm?tpa_id=135&item_id=3919
Evropská komise zveřejnila studie k výzvám v sociální oblasti v Bělorusku a Moldávii:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=89&newsId=662&furtherNews=yes>

11. LEDNA

Budoucnost kohezní politiky v bohatších regionech:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/2009_03_richer.pdf

12. LEDNA

Padělání euromincí v roce 2009:
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/2>
EU požaduje komentáře k programu PROGRESS:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=89&newsId=663&furtherNews=yes>

13. LEDNA

Ivo Josipovic zvolen Chorvatským prezidentem:
http://ec.europa.eu/enlargement/index_en.htm
Evropská komise chce monitorovat dohody o patentech, uzavřené mezi farmaceutickými společnostmi: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/12>

Evropská investiční banka poskytla v loňském roce 2,5 mld. eur na pomoc malým a středním podnikům a obecním projektům:
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=BE/10/3>

14. LEDNA

RegioStars 2010 – vybrané projekty podporované kohezní politikou EU:
http://ec.europa.eu/regional_policy/newsroom/index_en.htm
Evropský účetní dvůr: zpráva Evropské komise k předvstupní pomoci Turecku:
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=EC/A/10/2>

15. LEDNA

EIB poskytla 500 mil. eur pro italskou společnost Gavio:
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=BE/10/4>

18. LEDNA

Přehled bank spolupracujících s EIB v oblasti úvěrových linek:
<http://www.eib.org/about/news/the-intermediary-banks-and-financing-institutions-for-credit-lines.htm?lang=en>
Setkání ministrů pro rozvoj za účelem koordinace humanitární pomoci EU pro Haiti:
<http://www.consilium.europa.eu/showFocus.aspx?id=1&focusId=436&lang=en>

Pomoc z antiglobalizačního fondu pro litevské zaměstnance stavebnictví:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=666&furtherNews=yes>

19. LEDNA

Mimořádné zasedání Rady EU k zahraničním záležitostem:
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/112392.pdf
Měsíční přehled trhu zaměstnanosti:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=665&furtherNews=yes>
EU a Irák podepsaly dohodu o strategickém partnerství v oblasti energetiky:
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/29>
Výbor regionů zveřejnil závěrečnou zprávu „Evropský hospodářský plán pro obnovu regionů a měst: Roční zhodnocení“:
<http://portal.cor.europa.eu/lisbon/news/Pages/EERPSurvey.aspx>
Statistiky: 17 % populace EU 27 na hranici chudoby:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-18012010-AP/EN/3-18012010-AP-EN.PDF

Kalendárium

Podíl populace ohrožené chudobou

ČR	9 %	Irsko	16 %
Nizozemsko	11 %	Kypr	16 %
Slovensko	11 %	EU-27	17 %
Dánsko	12 %	Polsko	17 %
Maďarsko	12 %	Portugalsko	18 %
Rakousko	12 %	Estonsko	19 %
Slovensko	12 %	Itálie	19 %
Švédsko	12 %	UK	19 %
Francie	13 %	Řecko	20 %
Lucembursko	13 %	Španělsko	20 %
Finsko	14 %	Litva	20 %
Belgie	15 %	Bulharsko	21 %
Německo	15 %	Rumunsko	23 %
Malta	15 %	Lotyšsko	26 %

Zdroj: Eurostat, pozn.: populace s příjmem menším než 60 % mediánu; pro přepočítání mezi členskými státy použita parita kupní síly

20. LEDNA

Zápis ze zasedání Rady EU k hospodářským a finančním záležitostem:

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/112456.pdf

18 mil. eur na podporu mléčných produktů:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/34>

Jaké budou další kroky v ochraně biologické rozmanitosti v EU?

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/32>

21. LEDNA

Nové trhy pro malé a střední podniky se snadným přístupem k informacím o standardech v Číně:

http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemlongdetail.cfm?item_id=3982&lang=en

22. LEDNA

Generální ředitelství Evropské komise pro hospodářské a finanční záležitosti (ECFIN) spustilo nový indikátor spokojenosti spotřebitelů pro oblast EU a eurozóny: http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/eu_economic_situation/2010-01-21-flash-consumer-confidence-indicator_en.htm

25. LEDNA

Pomoc Evropské investiční banky ve výši 400 mil. eur pro automobilový sektor v Rumunsku:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=BE/10/5>

26. LEDNA

Zápis ze zasedání Rady EU k zahraničním záležitostem:

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/112569.pdf

Nová studie o veřejných statcích v Evropské unii zajišťovaných zemědělstvím:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/46>

Regionální politika: 20 let podpory městského rozvoje:

http://ec.europa.eu/regional_policy/newsroom/index_en.htm

27. LEDNA

Přehled národních opatření přijatých v rámci finanční krize:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/13>

28. LEDNA

Evropská komise žaluje Německo u Evropského soudního dvoru pro nedostatečné sociální zabezpečení zahraničních handicapovaných dělníků:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=89&newsId=675&furtherNews=yes>

Státní podpora – Evropská komise schválila podpůrné schéma pro filmový průmysl ve Španělsku v objemu 576 milionů eur: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/57>

Nová studie o veřejných statcích v Evropské unii zajišťovaných zemědělstvím:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/46>

29. LEDNA

Statistiky – finanční krize a její vliv na stav národních účtů: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-005/EN/KS-SF-10-005-EN.PDF

Procedura při nadměrném schodku – Komise hodnotí Maďarsko, Litvu, Lotyšsko a Maltu:

http://ec.europa.eu/economy_finance/index_en.htm

Europoslanci odmítají instalaci tělesných scannerů na letištích v Evropské unii:

http://www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/031-67880-025-01-05-903-20100121STO67830-2010-25-01-2010/default_en.htm

Komise zahajuje řízení s Řeckem kvůli diskriminaci zaměstnanců v důchodovém věku:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=674&furtherNews=yes>

Na přelomu ledna a února se kurz dolaru vůči euru vyšplhal na pětiměsíční maximum, a to přitom americká ekonomika není na to nijak dobře. Co to způsobilo? Nový „nemocný muž“ eurozóny – Řecko. Balkánská ekonomika trpí dlouhodobými strukturálními problémy a nedisciplínou v oblasti veřejných financí. Globální krize však všechna tato negativa znásobila a v ekonomické obci se začíná vážně debatovat o negativním vlivu řeckých problémů na celý projekt společné evropské měny eura.

ŘECKÁ CESTA OD DRACHMY K EURU A ZPĚT?

Řecko si euro nezaslouží a mělo by se vrátit ke své drachmě. Tento jednoduchý závěr napadne nejednoho ekonomu i informovaného laika. Branou maastrichtských kritérií prolezlo s odřenými ušima a za cenu podvodu ve statistice veřejných financí. Řekové navíc s praxí fiskálních figlů neskončili. Loni na podzim odhad schodku veřejných rozpočtů ve výši 3,7 % najednou upravili na 12,7 % HDP! Prý zapomněli přičíst některé vládní dluhy.

Od vstupu do eurozóny řecký schodek veřejného sektoru kromě roku 2006, kdy činil deficit 2,9 %, vždy překročil požadovanou tříprocentní hladinu k HDP a veřejný dluh byl vždy na hony vzdálený maastrichtským 60 %. Pakt stability a růstu zcela ignorovali.

Dlouhodobé problémy státních financí zvýraznila globální ekonomická krize, tolerance finančních investorů zalepit řecké veřejné dluhy se snížila a půjčky vládě podmiňují čím dál větší rizikovou přírůžkou. Zatímco ještě před dvěma roky si řecká vláda na trhu půjčovala za sazby jen o 0,3 procentního bodu vyšší, než kolik platila německá vláda (u desetileté splatnosti), nyní (na přelomu lednu a února) již finanční investoři požadují o více než 3 procentní body vyšší úrok, než za kolik jsou ochotni půjčit Německu. Výrazné zhoršení kredibility země dostát svým závazkům se odráží i ve zhoršování úvěrových ratingů mezinárodními ratingovými agenturami.

Nelehká situace Atén byla na programu jednání i lednového setkání ministrů financí členských států Evropské unie – Ecofinu. Před jednáním ministři chrastili zbraněmi, Řecko prý tahat z bryndy nebudou. Místo pomoci jsou prý na obzoru finanční sankce za dlouhodobé nedodržování Paktu stability a růstu, který po státech EU vyžaduje střídmost ve veřejném utrácení.

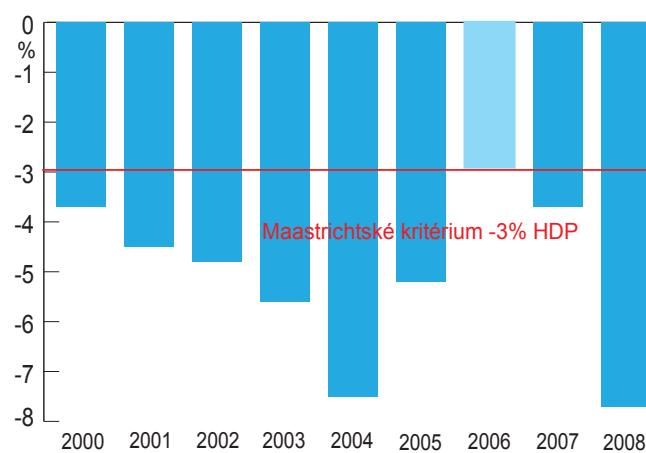
Domníváme se, že Řekové se toho obávat nemusí. Ano, Pakt stability a růstu umožňuje aplikovat na neposlušné země finanční sankce. Zatím však nikdy nebyly použity. Precedentem byl rok 2003, kdy se do rozporu s pravidly Paktu dostalo Německo a Francie. Evropská komise je navrhla potrestat, návrh však po intenzivním lobování obou velmocí shodil Ecofin ze stolu. Řecko si dobře uvědomuje, že se nestane prvním potrestaným státem, když podobné prohřešky ostatním členům EU prošly.

Scénář vynuceného řeckého odchodu z eurozóny je ještě větším sci-fi. Již pouze nahlas pronesené myšlenky na vypuzení Řecka ze zóny eura z úst nejvyšších představitelů EU či členských států by mělo fatální důsledky na celý projekt společné měny. Pokud z eurozóny odejde Řecko, investoři začnou pochybovat o Portugalsku, Španělsku, Itálii, Irsku s hrozbou dominového efektu dalších zemí vracejících se k národním měnám.

Proto žádné radikální řešení s vysokou mírou pravděpodobnosti nenastane. Otázkou zůstává, zda situaci vyřeší řecký kabinet sám nebo bude zapotřebí vnější finanční pomoc. V prvním případě finanční trhy uvěří ambicióznímu ozdravnému plánu řecké vlády na stlačení schodku veřejných financí na úroveň 2,8 % HDP do roku 2012. Ratingové agentury opětovně zvednou hodnocení kreditní důvěryhodnosti země, investoři se nebudou obávat Řekům půjčit a jejich státní obligace nevypadnou z investičního pásma a vyhnou se tak propadu do kategorie prašivých dluhopisů.

Naopak přetrvávající či snižující se důvěra v řecký kredit povede k záchranné akci ostatních členů eurozóny na čele s Německem. Z politických důvodů půjčka nebude poskytnuta přímo, ale přes nadnárodní finanční instituci typu MMF, EIB nebo bude kvůli Řecku zřízen zcela nový unijní podpůrný fond či jiný finanční instrument.

Řecko – schodek veřejných financí

Zdroj: Eurostat, schodek je vůči HDP

Podmínky jakékoliv vnější pomoci budou kruté: v Řecku se budou snižovat důchody a mzdy státním zaměstnancům, omezí se veřejné investice, nastartují se bolestivé strukturální reformy.

Večírek v Řecku skončil a občané si budou muset zvyknout na utahování opasek. Zda se k tomu odhodlají sami nebo jim to předepíše zahraniční věřitelé, ukáže blízká budoucnost. Ohlašovaná vlna stávek státních zaměstnanců však příliš optimisticky nepůsobí. Ať to dopadne jakkoliv, drachma zůstane v učebnicích dějepisu a i v dalších letech budeme na dovolené na Peloponésu platit eury.

Únorová série setkání nejvyšších orgánů EU odstartuje třídenním neformálním setkáním ministrů členských zemí odpovědných za konkurenceschopnost, kde jedním z hlavních témat bude diskuse o tom, jak výzkum a vývoj může pomoci v podpoře ekonomického růstu a oživení. Následující neformální schůzka ministrů dopravy se bude zabývat zejména udržitelnou městskou dopravou. V polovině února proběhne zasedání Euroskupiny a Ecofinu, kde hlavním tématem budou problémy Řecka a jejich možné dopady.

Zasedání klíčových institucí EU

7. - 9. 2. 2010	San Sebastian, Španělsko
- Neformální setkání ministrů pro konkurenceschopnost	
12. - 13. 2. 2010	A Coruña, Španělsko
- Neformální setkání ministrů dopravy	
15. 2. 2010	Brusel, Belgie
- Zasedání Euroskupiny	
15. 2. 2010	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady EU k záležitostem vzdělávání, mládeže a kultury	
16. 2. 2010	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady EU k hospodářským a finančním záležitostem	
17. - 18. 2. 2010	San Ildefonso, Španělsko
- Neformální setkání ministrů pro rozvoj	
19. 2. 2010	Madrid, Španělsko
- Neformální setkání ministrů pro regionální politiku	
21. 2. 2010	Brusel, Belgie
- Neformální setkání ministrů pro obchod	
22. 2. 2010	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady EU k všeobecným záležitostem	
22. 2. 2010	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady EU k zahraničním záležitostem	
22. - 23. 2. 2010	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady EU k zemědělství a rybolovu	
24. - 25. 2. 2010	Palma de Mallorca, Španělsko
- Neformální setkání ministrů obrany	
25. - 26. 2. 2010	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady EU k justici a záležitostem vnitra	

Hospodářství EU s velkou pravděpodobností konečně dospělo do svého bodu zvratu. Znamky zlepšení ekonomické situace i výhledu se staly o něco zjevnějšími na podzim 2009. Poprvé za dva roky byla od té doby většina ekonomických předpovědí revidována směrem vzhůru. Je očekáváno, že konečné údaje pro růst HDP ve druhém pololetí 2009 se opět dále pozitivně posunou, čímž by měl být proces nejhlubší, nejdelší a nejrozsáhleji působící recese v historii EU doveden k pozvolnému konci.

EKONOMICKÉ VYHLÍDKY EVROPSKÉ UNIE PRO ROK 2010

Úvod

Je zřejmě pravdivé tvrzení, že zatímco recese – ve smyslu dalšího poklesu ekonomického výkonu – je již za námi, či se její konec týká času přítomného, nikoliv budoucího, dopad krize ještě zdaleka zažehnán není. Ačkoliv několik indikátorů finančního napětí se již vrátilo na své předkrizové hladiny, bankovní sektor a sektor finančních trhů obecněji v rámci EU zůstává křehký a v mnohém opatrný. Možné další ztráty v této oblasti v několika nejvíce postižených zemích jsou v současné době odhadovány (pro období zbytku dosud nevyčísleného roku 2009 a pro rok 2010) na nějakých dalších 200 – 400 mld. EUR. Existuje zde rovněž potřeba zlepšení finančního zdraví v případě řady předlužených a riziku vystavených domácností a firem, jež by jim v budoucnu umožnilo ve zdravé, racionální a obezřetné míře využívání finančních produktů a tím podpořilo proces ekonomického ožívání. Kapitálové náklady patrně ještě nějakou dobu zůstanou vyšší (než v předkrizovém období) vzhledem k navýšeným rizikovým premiím. Očekává se proto, že tyto faktory mohou vést k jistému sešlápnutí brzdy růstu investic a spotřeby v nadcházejícím krátkodobém (v případě vážnějšího zasažení i střednědobém) výhledu. Navíc, úplný dopad krize na trh práce a veřejné finance ještě nepřišel. Na druhou stranu je zde zajisté naděje, že oživení by se mohlo ukázat být výraznější, pokud dopad opatření k obnově zdravotnosti finančního sektoru a s tím spojené důvěry se ukáže být silnější v porovnání s nynějším očekáváním.

Poté, co odpadne i počáteční, stimulačními opatřeními výrazně podpořený mírný (dosud spíše kosmetický) hospodářský vzestup, lze rovněž předpokládat, že v průběhu letošního roku se hospodářská aktivita EU jaksi zklidní až přibrzdí; zesílení domácí i vnější poptávky pak lze předpokládat spíše pozvolné. V dané fázi ekonomického vývoje vystupují nicméně dvě oblasti, jež mimořádně silně a výrazně determinují, jak se ekonomika EU bude vyvíjet ve svém střednědobém výhledu – je to vývoj (či nyní spíše krize) trhu práce a veřejných financí, projevující se především v propastném zhoršení objemu i míry veřejného dluhu.

Začneme-li trhem práce, dosavadní vývoj (ačkoliv velmi ponurý a v případě některých zemí – například Španělska – doslova děsivý) je stále přece jen o něco příznivější v porovnání s předchozími ještě ponuřejšími očekáváním. Toto lze částečně vysvětlit využitím krátkodobých opatření hospodářské politiky, společně s uplatněním některých „anti-propouštěcích“ nástrojů na trzích práce v některých členských zemích. Je nicméně očekáváno, že firmy zvýší a zesílí proces propouštění a míra nezaměstnanosti tak bude mířit spíše k dalšímu nárůstu. Historické důkazy ukazují, že nárůst nezaměstnanosti

následně po finanční krizi by se mohl stát trvalejším. Na straně druhé lepší než očekávaný vývoj by mohl být částečně odrazem příznivého dopadu nedávných reforem trhů práce, které některé členské země uskutečnily a které činí jejich trhy práce flexibilnějšími a odolnějšími krizovým dopadům.

Zaměříme-li se na veřejné finance, krize si vybírá svoji daň v podobě vývoje dluhu cestou dopadu na fiskální nerovnováhu a nižší růst. Ačkoliv předpokládaný ostrý nárůst měr vládních dluhů nemusí být nutně mimořádným momentem v podmínkách nynější epizody finanční a ekonomické krize, vysoká počáteční hladina dluhu zvláště v některých členských státech činí situaci ve veřejných financích podstatně obtížnější z pohledu jejich dlouhodobé zdravé udržitelnosti. Až pozvolné ekonomické oživení získá na dostatečné síle – řekněme v roce 2011 a v období následujícím – bude muset následovat období radikální fiskální konsolidace, která napomůže vrátit veřejný dluh zpět na udržitelnou stopáž.

Vyhlídky ekonomiky EU tak směřují k pozvolnému procesu jejího ožívání; to se stane klíčem k řešení výzev v oblasti trhu práce a dluhu, které byly identifikovány jako klíčové pro zajištění přechodu do období solidního udržitelného hospodářského oživení v dlouhém horizontu času následujícího.

Přehled

Hospodářství EU se pozvolna noří z recese a růst HDP se začíná pozvolna obracet v pozitivním smyslu slova; časově lze tuto fázi vymezit druhou polovinou roku 2009, nejspíše pak jeho závěrečným čtvrtletím (na potvrzení v podobě zveřejněných statistických dat si musíme ještě pár týdnů počkat). Tento snad v daném kontextu lepší než očekávaný moment zvratu může být v blízkém období vystřídán dalším mírným růstovým zvolněním. Výhled tedy hovoří spíše o pozvolné trajektorii oživení v delším časovém úseku, neboť některé faktory okolností mohou přitlumit domácí i vnější poptávku ve střednědobém časovém horizontu. Další vývoj trhu práce a veřejných financí bude v tomto ohledu nejkritičtější.

Recese je za námi, zásadní výzvy přetrvávají

Stávající recese se ukázala být nejhlubší, nejdelší a nejrozsáhleji působící recesí v historii EU, resp. procesu evropské integrace. HDP EU i eurozóny patrně poklesne o 4 % (možná i více) meziročně v roce 2009. Kumulovaná ztráta na výstupu od počátku recese ve druhém čtvrtletí 2008 pak činí zřejmě o něco více než 5 %. To je zhruba asi třikrát více než průměrná ztráta v předchozích třech recesích.

Všechny ekonomiky EU jsou ovlivněny a zasaženy krizí, kde – mezi velkými členskými zeměmi – míra poklesu v roce 2009

Téma

se podle nejaktuálnějších odhadů pohybuje mezi více než 2 % ve Francii, až k hodnotám mezi 4,5 % - 5 % v Německu, Itálii a Velké Británii. V Polsku je za rok 2009 očekáváno sice ostré zpomalení, nicméně Polsko se prozatím v odhadech vyhýbá poklesu svého HDP (jako fakticky jediná ekonomika EU), čímž vytváří jisté spekulace o možném zpoždění projevu krize v Polsku a pravděpodobnosti jejího objevení se v měsících následujících. Tento rozdíl v ekonomické výkonnosti je odrazem – mimo jiné – rozdílných expozic jednotlivých členských zemí vůči poruchám ve finančním sektoru, odlišných stupňů obchodní a ekonomické otevřenosti a existence (případně útlumu) spotřebitelského boomu domácností v předkrizovém období.

Všechny země EU zasaženy, ale v rozdílných mírách

Známky zlepšení ekonomické situace se staly stále více viditelné jak při zkoumání ukazatelů důvěry, tak i optikou „tvrdých dat“ počínaje koncem léta 2009. Mimořádná měnová a fiskální opatření, uvedená v život, představovala nejen prevenci před systémovým chaosem, ale rovněž umožnila zřetelné zlepšení podmínek na finančních trzích, dokonce při návratu hodnot některých z indikátorů zpět na předkrizovou úroveň. Výhled pro světovou ekonomiku rovněž zesílil, což je především patrné v případě některých dynamicky se rozvíjejících ekonomik, především v Asii, kde udává zcela nesporně cestu Čína (zaznamenávající jen relativně mírné ekonomické zpomalení jinak stále fantastické výkonnosti).

Jistý úvodní pozitivní obrat ekonomické aktivity je nicméně – jak v EU, tak i mimo ni – velmi zásadně tažen časově přechodnými faktory, jejichž účinek zřejmě dříve či později pomine. Především příznivý dopad přizpůsobení zásob (s procesem doplňování zásob, který již byl fakticky ve větší míře završen) a stimulačních opatření se v souladu s očekáváním pozvolna ztrácí právě v období přelomu let 2009 – 2010. Následné oživení je pak spíše předpokládáno v odlišnější podobě v porovnání s prvotními cyklickými náznaky pozitivního obratu, jelikož ekonomika se snaží nalézat cestu k novému stavu rovnováhy. Některé faktory pak mohou přibrzďovat vývoj

domácí poptávky, včetně potřeby finančního ozdravení napříč klíčovými sektory, očekávaného dalšího zhoršení stavu trhu práce a omezení na straně nabídky, vyvolaných nepříznivým dopadem finanční krize na potenciální výstup.

Tradiční model oživení ekonomiky EU začíná ožíváním vývozu. EU a její ekonomika na počátku získává přínos vlivem zlepšeného výhledu globálního růstu a oživení obchodu, především v ekonomikách EU, jež jsou silněji orientovány na export. Nicméně i globální aktivita má v průběhu roku 2010 nakročeno na spíše méně razantní dynamiku, když i zde přechodné faktory pozvolna pomíjejí, zatímco zejména soukromá spotřeba se zkrátka nemůže oživit tak rychle a dostatečně, aby viditelně podpořila růst. Ekonomické prostředí vně EU je rovněž ovlivněno probíhajícím rebalancováním světové poptávky. Výsledkem pak je, že celkový růst vývozu EU se dostane do fáze přesvědčivé a zřetelné dynamiky spíše pozvolna v průběhu letošního a zřejmě i následujícího roku.

Rozmach ekonomiky EU se začíná potenciálně oslabovat

Rozmach ekonomiky EU se začíná potenciálně oslabovat úměrně tomu, jak se hospodářství blíží nové rovnovážné úrovni. Vývoz tentokrát nepředstavuje onen obvyklý „výkop“ procesu oživení a rovněž domácí poptávka se zatím drží spíše zpátky.

Bez ohledu na jistou, byť omezenou podporu vycházející z předpokládaného zlepšeného vnějšího ekonomického prostředí, udržitelnější ekonomický vzestup a opravdovější oživení by vyžadovalo výrazně zlepšený výhled soukromé domácí poptávky. Tradičně vzestup vývozu povzbudí poptávku po investicích, jež následně podpoří zaměstnanost a růst soukromé spotřeby. V současnosti nicméně je tato vazba vývoz – domácí poptávka v kontextu celé ekonomiky EU spatřována jako slabá. Historicky nízká míra využívání kapacit, relativně slabé vyhlídky ohledně vývoje poptávky, tlumený nárůst produktivity a stále skromný přírůstek úvěrů jsou zásadními faktory, nyní ovlivňující zamýšlené (a neobvykle skromné) oživení investic do hrubého fixního kapitálu, jež nabude pozitivního obratu zřejmě až v průběhu roku 2011. Toto, společně s další potřebou finančního očištění bilancí domácností a očekávanou spíše ponurou situací na trhu práce, pravděpodobně učiní oživení soukromé spotřeby velmi zdoluhavým.

V souhrnu pak po přechodném a krátkodobém vzestupu, vyskytnuvším se ve druhé polovině roku 2009, lze očekávat, že reálný růst ekonomiky EU dále spíše zvolní a nabere větších obrátek (stále však velmi pozvolných) patrně ve druhé polovině roku 2010. Jak vnější, tak vnitřní poptávka pozvolna zesílí a růstové oživení by mělo dosáhnout mezikvartálních hodnot přibližně 0,5 % v průběhu roku 2011 jak v celé EU, tak v eurozóně. Vezmeme-li v úvahu onen slabý výchozí základ roku 2009, roční míry růstu pro rok 2010 budou patrně limitovány hodnotami okolo 0,75 % pro EU i eurozónu. V roce 2011 pak by mohl meziroční růst HDP vystoupat k hodnotám okolo 1,5 %, čímž by se započala pozvolna reálně uzavírat výkonnostní mezera, jež byla otevřena následkem krize.

Recese zapříčinila výrazné zhoršení parametrů trhu práce v EU, ačkoliv v dosavadním důsledku dokonce i méně dramatictější, než bylo na počátku očekáváno. To lze ve velké míře vysvětlit využitím krátkodobých opatření hospodářské politiky, společně s dopadem nedávných reforem trhu práce, provedených v některých členských státech. Firmy nicméně očekávají možnost dalšího zvýšení intenzity propouštění v následujících měsících tak, že výsledná míra nezaměstnanosti může dále stoupat a dosáhnout až na 10,25 % pro celou EU a 10,75 % pro eurozónu v roce 2011. Hledíme-li do budoucna ve střednědobém výhledu, může finanční krize v rámci celé EU vyvolat další vlnu rizik s dopady na vývoj trhu práce – včetně možnosti obnovení období propouštění, trvale vysoké nezaměstnanosti či viditelnější smršťování zaměstnanosti.

Nezaměstnanost nezastavila svůj narůstající trend a stlačuje možné mzdové a cenové nárůst

Prohlubující se období poklesu, doprovázené vysokou nezaměstnaností, by mohlo dále limitovat mzdové i inflační tlaky v nadcházejícím období, ačkoliv spotřebitelská inflace patrně mírně vzroste z nynějších celoevropsky mimořádně nízkých hladin. V roce 2010 by se jak v EU, tak v eurozóně měla pohybovat v průměru mezi 1 % - 1,25 % a poté mírně vzrůst na přibližně 1,5 % v roce 2011. Rozdíly mezi zeměmi pak patrně budou méně zřetelné v porovnání s před-krizovým obdobím; jak aktuální inflační data, tak i očekávání zůstávají v EU velmi příznivá.

O příznivosti však nelze ani v náznaku hovořit v souvislosti s vývojem veřejných financí. Veřejné finance byly těžce zasaženy krizí – rozpočtové deficity projdou v roce 2010 patrně dalším zhoršením, čímž se průměrný deficit v EU v roce 2010 zastaví až na nějakých 7,5 % HDP a v euro-zóně na téměř stejně odpudivých přibližně 7% (v porovnání s 2,25 % pro EU a 2 % pro euro-zónu v roce 2008). Tento prudký nárůst fiskální nedisciplinovanosti je důsledkem fungování automatických stabilizátorů, uvedených do reálného života po výrazném zhoršení ekonomické situace na sklonku roku 2008, zavedení opatření k podpoře ekonomik a silnější než obvyklé (ve standardnějších ekonomických podmínkách) citlivosti veřejných příjmů na mimořádný pokles ekonomické aktivity a ve výsledku daňové báze, jež částečně odráží změněnou strukturu růstu (směrem k méně daňově velkorysým složkám).

Dluh i deficit veřejných financí vykazují zhoršování

Podobně pak i veřejný dluh; v jeho vývoji je zcela zřetelné břemeno krize. V EU se očekává jeho nárůst až na 79,25 % HDP v roce 2010 (pro euro-zónu dokonce ještě strašnějších 84 %). Jisté nepříliš výrazné zlepšení v míře deficitu je předpokládáno pro rok 2011 v důsledku výše popsaného spíše pozvolného oživení ekonomické aktivity a také vlivem toho, že rozpočtově náročná přechodná podpůrná opatření přestanou být ve většině praktikována. Nicméně, míra dluhu zůstává i

v delším výhledu na rostoucí trajektorii z důvodu stále vysokého primárního deficitu a zvýšených úrokových nákladů, jež mohou být jen částečně vyváženy oživením nominálního růstu HDP. Ačkoliv jednorázový nárůst vládního dluhu nestaví sám o sobě udržitelnost veřejných financí do rizikové pozice, v kombinaci s trvale vysokými deficity, nižším potenciálem výstupu a nepříznivým demografickým vývojem je vývoj dluhu zdrojem značných obav z hlediska jeho dlouhodobé udržitelnosti.

Ekonomická situace zůstává vysoce nejistou. Celkově jsou však rizika ohledně růstového výhledu poměrně vybilancovaná. Na jedné straně by v následujícím bezprostředním období mohlo být oživení viditelnější (zejména díky aktivitám přechodně podpořeným dopadem stimulačních opatření a vývojem cyklu v oblasti zásob). Dále mohou hospodářsko-politická opatření podpořit zdravotní finančního sektoru, a zvýšená a vyšší než očekávaná důvěra tak pomoci domácí poptávce. Na straně druhé, pokud bankovní sektor především v zemích zasažených podstatně finanční krizí nedá do pořádku své bilance, úvěrový kanál může zůstat méně průchodným a vyvolat tak významné riziko udržitelnosti procesu oživení. Dopad zhoršení podmínek trhu práce na formování mezd a vývoj úspor se rovněž může ukázat nepříznivější oproti původním očekáváním. Navíc, nízké využívání kapacit a vyšší kapitálové náklady by mohly představovat zátěž pro oživení investic.

Inflační rizika jsou krátkodobě spíše stlačená a vybilancovaná. Vyšší ceny komodit vedou k možnému tlaku vzhůru; předpokládá se však, že tento tlak může být kompenzován faktory provázejícími stav oslabené ekonomiky.

Rozdíly ekonomické výkonnosti uvnitř EU

Ve všech členských státech EU s výjimkou Polska je odhadován větší či menší pokles ekonomické aktivity pro konečné hodnoty roku 2009. Jak již poznamenáno výše, mezi velkými členskými státy EU, determinujícími do jisté míry ekonomický vývoj celé Unie, se míra propadu pohybuje od očekávaných přibližně 2,25 % v případě Francie až k hodnotám okolo či dokonce přes 5 % například v Německu a Itálii.

V rámci euro-zóny jsou nejkrutěji zasaženy Slovinsko a Irsko (v obou případech odhadovaný pokles o 7,5%), Finsko (pokles asi o 7 %) a Slovensko (meziroční pokles odhadovaný na 6 %).

Mimo euro-zónu je dokonce míra odhadovaného poklesu ještě výraznější (v případě Dánska, Švédska a Velké Británie je předikován pokles v přibližně shodné výši 4,5 %). Doslova extrémní je situace v Pobaltí (Estonsko – pokles o 14 %, Lotyšsko a Litva oba přibližně o 18 %).

Strukturální záležitosti

V rámci struktury HDP jsou pro probíhající recesi charakteristické především významné ztráty v zahraničním obchodě a investičních výdajích. Kumulativní ztráty v objemu vývozu a dovozu na konci roku 2009 činily 18 %, resp.

Téma

17%. Tento pokles byl přibližně čtyřikrát větší v porovnání s předchozími poklesy během minulých recesí v případě vývozu a třikrát větší pro případ dovozu.

Pokles objemu investic činil nějakých 13 %, téměř třikrát více v porovnání s recesemi v minulosti. V ostrém kontrastu s těmito dvoucifernými poklesy je redukce výdajů na soukromou spotřebu v rámci EU výrazně nižší (přibližně dvouprocentní pokles) a v zásadě srovnatelný s poklesem spotřeby během minulých recesí. Ve skutečnosti je tak soukromá spotřeba spíše stabilizujícím faktorem v nynějším období prudkého poklesu HDP (který je přibližně dvojnásobný v porovnání s poklesem soukromé spotřeby).

S ohledem na aktivizaci automatických stabilizátorů a přijetí dodatečných stabilizačních opatření je zjevné, že objem veřejných výdajů nejenže neklesl, ale naopak výrazněji vzrostl (přibližně o 2,5 %); takováto veřejná akce tak byla podstatně významnější v porovnání s recesemi v minulosti. V souladu s tímto nástinem ukazuje role jednotlivých poptávkových komponent, že největší měrou se na výsledném propadu ekonomické aktivity podílel kolaps investic do fixního kapitálu a silná likvidace zásob. Vzhledem k tomu, že hluboký pokles vývozu byl téměř vyvážen poklesem dovozu, brzda vyplývající z poklesu čistého vývozu je relativně malá. Nicméně tato perspektiva současně odhaluje významnou roli vnější poptávky při omezování ekonomické aktivity, neboť tato představovala současně i podstatný faktor zodpovědný za pokles investic i razantní vyprázdňení zásob.

Krise je však provázena i asymetrickými efekty napříč členskými státy EU, které mohou sehrávat velmi důležitou roli i ve fázi nadcházejícího pozvolného ožívování. Jejich dopad se velmi liší v závislosti na mj.

- stupni vystavení se rizikovým aktivům a velikosti finančního sektoru jak v absolutním objemu, tak i v relativním vyjádření vůči HDP (faktor velmi podstatný například pro UK);
- exportní závislosti ekonomiky (mezi velkými zeměmi Německo) a pozici běžného účtu platebních bilancí jednotlivých ekonomik (Maďarsko nebo baltské země);
- rozsahu, v němž ceny nemovitostí byly nadhodnoceny a odvětví stavebnictví nabylo nadměrného a realitě dlouhodobě neodpovídajícího rozsahu (Irsko či Španělsko).

Například dopad struktury růstu na konkrétní vývoj v jednotlivých zemích je velmi podstatný a různorodý, navíc závislejší na jejich výchozí pozici ohledně běžného účtu platební bilance (přebytkové země vykázaly relativně silnější propad čistého vývozu, zatímco schodkové země registrují větší míru poklesu domácí poptávky). Ukazuje se, že krize vyvolává proces přizpůsobování nerovnováh na běžném účtu v rámci EU. V jakém rozsahu je však tento proces cyklický a v jakém trvalejší (strukturální), zůstává otevřenou otázkou.

Uznání, že růst v předkrizovém období byl dostatečně živěn neudržitelnými finančními podmínkami, ukazuje, že hospodářství

EU se nyní nachází v jakési transformační fázi směrem ke stavu nového ukotvení, možná s řadou strukturálních zlomů a změn v tradičních vazbách, které propojují ekonomické proměnné. I tyto úvahy dále znesnadňují kontext nyní vytvářených předpovědí budoucího vývoje, neboť obvyklá extrapolace parametrů bez zvážení kvalitativních změn, jež krize přinesla a vyvolala, může být v tomto ohledu silně nedostačující.

Jak může tato nová rovnováha (či vybilancovanost) ekonomiky EU vypadat? A čím může být zejména ovlivněna?

1. Zdá se být rozumné očekávat vyšší kapitálové náklady s ohledem na vyšší rizikovou prémii v porovnání s předkrizovým obdobím, neboť krize učinila investory akutně obezřetné vůči důsledkům nesprávně oceněných rizik.
2. S tím spojený aspekt je, že nynější krize vystavila ekonomiku EU ohromné finanční zranitelnosti, způsobenou zejména mimořádně vysokou mírou zadlužení a podmíněné závislosti domácností, firem, vlády a veřejného sektoru. Následný proces finančního ozdravení těchto sektorů pravděpodobně zjevně potrvá určitý čas a může zpomalit reakci každého z těchto sektorů s ohledem na ekonomické oživení.
3. Plný dopad kruté recese spuštěné krizí bude ještě pocíťován na trhu práce a vývoji veřejných financí. Na trhu práce, vedle obvyklého cyklického zhoršení, jsou některá tradiční klíčová odvětví tvrdě zasažena krizí – východiskem může pak být buď výrazná redukce jejich kapacit, případně přesídlení do relativně příznivějších teritorií. Celý tento proces může potenciálně vést k nárůstům strukturální nezaměstnanosti. S ohledem na veřejné finance, poté co byl aplikován mimořádný fiskální stimul, patrně velmi dlouhé období fiskální konsolidace bude muset následovat a přivést zpět hodnoty veřejného dluhu na udržitelnější vývojovou linii.
4. Při absenci vhodných reakcí ze strany hospodářské politiky mohly být růstové vyhlídky ve střednědobém časovém horizontu výrazně zhoršeny. Klíčovou otázkou v současné konstelaci zůstává, zda a do jaké míry bude krize vrhat svůj stín na potenciální výstup.
5. Vnější ekonomické prostředí pro EU i eurozónu se rovněž s velkou pravděpodobností nevyhne změnám.

Tyto různé vlivy patrně ovlivní jednotlivé členské státy s jistou mírou rozdílnosti. Například, v rámci euro-zóny Španělsko a Irsko, a mimo ní Pobaltí, jež jsou oblasti s jednou z největších zatížeností rostoucí nezaměstnaností; tato teritoria mohou rovněž čelit riziku výrazného nárůstu strukturální nezaměstnanosti, jako součásti zhoršení podmínek trhu práce v důsledku potřeby přizpůsobit velikost sektorů, které se v předkrizovém období nadměrně rozšířily.

Vzhledem k tomu, že cesta k oživení zůstane pro rok 2010 tématem zjevně nejpodstatnějším, budeme mu věnovat odpovídající pozornost i v dalších vydáních Měsíčníku EU aktualit v tomto roce.

Dotační výzvy

V rubrice Dotační výzvy sledujeme za přispění dceřiné společnosti České spořitelny konzultační firmy Grantika ČS a portálu eDotace.cz zajímavé aktuálně vyhlášené výzvy k předkládání žádostí o dotace ze strukturálních fondů a Kohezního fondu EU. V tabulce jsou monitorovány informace o operačním programu, v rámci kterého byla výzva vyhlášena, o konkrétních oblastech podpory daného programu, typu vhodného žadatele a datu uzávěrky předkládání žádostí o dotaci.

Vyhlášené výzvy k předkládání žádostí o dotace z fondů EU

Operační program	(Pod)Oblast podpory/Program	Vhodný žadatel	Uzávěrka
OPPI	Program: ICT v podnicích III	MSP	25.10.2010
Operační program Životní prostředí	Oblast podpory 2.2a: Rekonstrukce spalovacích zdrojů s instalovaným výkonem větším než 5 MW za účelem snížení emisí NOx, SO2 a prachových částic	Obce a města, příspěvkové organizace a organizační složky obcí a měst, příspěvkové organizace a organizační složky krajů, kraje, státní podniky, státní organizace, Česká republika – prostřednictvím organizačních složek státu, příspěvkové organizace - stát, občanská sdružení, ostatní nepodnikatelské subjekty vlastněné z více než 50 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty, obchodní společnosti vlastněné obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty, družstva	30.6.2011
	Oblast podpory 2.2b: Rekonstrukce nespalovacích zdrojů za účelem snížení emisí NOx nebo prachových částic	Obce a města, příspěvkové organizace a organizační složky obcí a měst, příspěvkové organizace a organizační složky krajů, kraje, státní podniky, státní organizace, Česká republika – prostřednictvím organizačních složek státu, příspěvkové organizace - stát, obchodní společnosti vlastněné obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty, družstva, podnikatelské subjekty - fyzické osoby	30.6.2011
	Podoblast podpory 3.2.1: Realizace úspor energie - Zateplování veřejných budov	Obce a města, příspěvkové organizace a organizační složky obcí a měst, svazky obcí, příspěvkové organizace a organizační složky krajů, kraje, Česká republika – prostřednictvím organizačních složek státu, příspěvkové organizace - stát, veřejné a státní vysoké školy, obchodní společnosti vlastněné ze 100 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty, NNO, Všeobecná zdravotní pojišťovna	31.3.2010
	Podoblast podpory 4.1.1: Integrované systémy nakládání s odpady	Obce a města, příspěvkové organizace a organizační složky obcí a měst, svazky obcí, příspěvkové organizace a organizační složky krajů, kraje, státní podniky, státní organizace, příspěvkové organizace - stát, vysoké školy, občanská sdružení, církve a náboženské společnosti, obecně prospěšné společnosti, ostatní nepodnikatelské subjekty vlastněné z více než 50 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty, obchodní společnosti a družstva vlastněné veřejnoprávními subjekty, podnikatelské subjekty – fyzické osoby	30.6.2011
ROP Severozápad	Oblast podpory 1.1: Podpora rozvojových pólů regionu	Obce - města od 50 000 obyvatel, kraje, organizace zřízené či založené městem od 50 000 obyvatel nebo krajem, svazky obcí, NNO, školská a vzdělávací zařízení s právní subjektivitou zařazená do školského rejstříku	15.4.2010
ROP Severovýchod	Oblast podpory 1.1: Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury	Kraje	30.4.2010

Dotační výzvy

ROP Severovýchod	<u>Oblast podpory 1.2:</u> Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území - řízená výzva	kraje, obce, podnikatelské subjekty, NNO, provozovatelé drážní dopravy, dobrovolné svazky obcí, organizace zakládané nebo zřizované obcemi nebo kraji; u projektů zaměřených na pořízení a obnovu vozidel pro městskou a regionální dopravu jsou oprávněnými žadateli pouze podniky zřízené veřejnými orgány a jiné podniky poskytující služby veřejné dopravy v rámci smlouvy o závazku veřejné služby; u projektů zaměřených na výstavbu nových plnicích stanic na CNG a modernizaci stávajících plnicích stanic na CNG jsou oprávněnými žadateli pouze podnikatelské subjekty, obce nebo organizace založené obcemi	31.3.2010
	<u>Oblast podpory 5.1:</u> Podpora aktivit spojených s realizací a řízením ROP	Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod	31.12.2010
ROP Moravskoslezsko	<u>Podoblast podpory 1.3.2:</u> Železniční drážní vozidla pro osobní dopravu	Dopravci zajišťující veřejnou dopravu na základě závazku veřejné služby	8.4.2010
	<u>Podoblast podpory 2.2.4:</u> Organizace a kooperace v cestovním ruchu	KLACR, o.s.;	24.3.2010
	<u>Oblast podpory 3.1:</u> Rozvojové póly regionu - kontinuální výzva	obce nad 50 tis. obyvatel, organizace zřízené a založené obcemi nad 50 tis. obyvatel, realizující projekt v rámci IPRM, NNO, realizující projekt v rámci IPRM, Moravskoslezský kraj, realizující projekt v rámci IPRM a organizace jím zřízené a založené, realizující projekt v rámci IPRM, podniky, realizující projekt v rámci IPRM.	31.12.2011
ROP Střední Morava	<u>Podoblast podpory 1.1.1:</u> Silnice II. a III. třídy	kraje, organizace zřizované kraji, obce	23.3.2010
	<u>Podoblast podpory 1.2.1:</u> Rozvoj integrovaného dopravního systému, přestupní terminály a zastávky	kraje, svazky obcí, obce, organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi, Správa železniční dopravní cesty, s.o., obecně prospěšné společnosti	23.3.2010
	<u>Podoblast podpory 1.2.2:</u> Obnova vozidel železnic	Provozovatelé drážní dopravy	31.3.2010
	<u>Podoblast podpory 2.3.1:</u> Fyzická revitalizace území	kraje, obce s více než 500 obyvateli a méně než 5 000 obyvateli, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi, NNO, školské právnické osoby	23.3.2010
	<u>Podoblast podpory 2.3.2:</u> Sociální infrastruktura	stejně jako podoblast podpory 2.3.1	23.3.2010
	<u>Podoblast podpory 3.3.1:</u> Podnikatelská infrastruktura a služby na území Olomouce	podnikatelé	23.3.2010
OP VpK	<u>Oblast podpory 2.4:</u> Partnerství a sítě	státní, veřejné i soukromé vysoké školy	20.12.2010

Máte zájem získat více informací k jednotlivým výzvám? Prosím kontaktujte specialisty portálu eDotace.cz (<http://www.edotace.cz/poradenstvi>; 542 212 111) nebo EU Office ČS (EU_office@csas.cz; 261 07 3484).

eDotace.cz

Připravované výzvy k předkládání žádostí o dotace z fondů EU

Operační program	Specifikace výzvy	Vyhlášení
OP VpK	Oblast podpory 1.4: Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách	1Q 2010-2012
OP LZZ	Oblast podpory 4.1: Posilování institucionální kapacity a efektivnosti státní správy	1Q 2010
	Oblasti podpory 3.1: Podpora sociální integrace a sociálních služeb (indiv. projekty i globální grant)	1Q 2010
	Oblasti podpory 3.2: Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit (indiv. projekty)	1. pololetí 2010
ROP SZ	Oblast podpory 1.1: Podpora rozvojových pólů regionu (IPRM)	15.1.-15.4.2010
OPPI	Program ICT a strategické služby III	II/2010
OP Životní prostředí	Oblast podpory 2.1: Zlepšování kvality ovzduší	II-III/2010
	Oblast podpory 2.2: Omezování emisí	II-III/2010
	Podoblast podpory 3.1.1: Výstavba a rekonstrukce zdrojů tepla využívajících OZE	II-III/2010
	Podoblast podpory 3.1.2: Výstavba a rekonstrukce zdrojů elektřiny využívajících OZE	II-III/2010
	Podoblast podpory 3.1.3: Výstavba a rekonstrukce zdrojů pro kombinovanou výrobu elektrické energie a tepla využívajících OZE	II-III/2010
	Podoblast podpory 3.2.1: Realizace úspor energie (pouze v kombinaci s podoblastí podpory 3.1.1)	II-III/2010
	Podoblast podpory 3.2.2: Využívání odpadního tepla	II-III/2010
OP Vzdělávání pro konkurenc.	Oblast podpory 1.1: Zvyšování kvality ve vzdělávání (kraje Plzeňský, Středočeský, Ústecký)	II/2010
	Oblast podpory 1.2: Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (kraje Plzeňský, Středočeský, Ústecký)	II/2010
	Oblast podpory 1.3: Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení (kraje Plzeňský, Středočeský, Ústecký)	II/2010
	Oblast podpory 2.4: Partnerství a sítě	II-IV/2010
ROP SM	Podoblast podpory 1.1.1 Silnice II. a III. třídy	II-III/2010
ROP Jihozápad	Oblast podpory 1.1: Modernizace regionální silniční sítě	12.2.-14.5.2010
	Oblast podpory 1.5: Rozvoj místních komunikací	12.2.-14.5.2011
	Oblast podpory 2.4: Rozvoj infrastruktury základního, středního a vyššího odborného školství	12.2.-14.5.2012
	Oblast podpory 3.1: Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu	12.2.-14.5.2013
	Oblast podpory 1.4: Rozvoj regionálních letišť	12.2.-30.9.2010
OP Vzděláv. pro konkur.	Oblast podpory 1.1: Zvyšování kvality ve vzdělávání (kraje Karlovarský, Jihočeský)	III/2010
	Oblast podpory 1.2: Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (kraje Karlovarský, Jihočeský)	III/2010
	Oblast podpory 1.3: Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení (kraje Karlovarský, Jihočeský)	III/2010
OPPI	Program EKO-ENERGIE III	III/2010
	Program Marketing II	III/2010
ROP SZ	Oblast podpory 1.1: Podpora rozvojových pólů regionu	III-VI/2010
ROP JV	Oblast podpory 2.2: Rozvoj služeb v cestovním ruchu	30.3.-31.5.2010
OP LZZ	Oblast podpory 3.3: Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce	2Q 2010
ROP JV	Oblast podpory 2.2: Rozvoj služeb v cestovním ruchu	2Q-3Q 2010
OP Vzděl. pro konk.	Oblast podpory 1.1: Zvyšování kvality ve vzdělávání (kraj Jihomoravský)	IV/2010
	Oblast podpory 1.2: Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (kraj Jihomoravský)	IV/2010
	Oblast podpory 1.3: Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení (kraj Jihomoravský)	IV/2010
OPPI	Program Inovace - Inovační projekty IV	IV/2010

Kompletní přehled připravovaných výzev naleznete zde: <http://www.edotace.cz/analyzy/pripravovane-unor-2010/>

Případová studie

Ve spolupráci s dceřinou společností České spořitelny firmou Grantika ČS jsme zařadili případovou studii společnosti Beznoska, s.r.o. na využití dotace z fondu EU na rozšíření vývojového centra firmy. Projekt byl spolufinancován z Operačního programu Podnikání a inovace, z programu Potenciál dotací dosahující téměř 11 milionů korun a firma pro její získání využila poradenských služeb společnosti Grantika ČS.

PROGRAM POTENCIÁL: ROZŠÍŘENÍ VÝVOJOVÉHO CENTRA FIRMY BEZNOSKA, S.R.O.

Žadatel/realizátor projektu

Název společnosti:	BEZNOSKA, s.r.o.
Sídlo společnosti:	Dělnická 2727, 272 01 Kladno

Firma BEZNOSKA, s.r.o. byla založena v roce 1992 jako následovnice závodu Poldi se zaměřením na výrobu chirurgických nástrojů a implantátů pro ortopedii. Jedná se o soukromou českou společnost 100 % vlastněnou českými majiteli. Společnost vyvíjí, vyrábí a prodává nástroje a implantáty pro ortopedii, traumatologii a maxilofaciální chirurgii. Má uzavřený výrobní cyklus zahrnující všechny činnosti od vývojové konstrukce po vlastní výrobu a navazující obchodní úsek. Ve firmě jsou pro vývoj vyčleněny samostatné vývojové kapacity, které tvoří vývojová a konstrukční kancelář a vývojová dílna.

Informace o projektu

Název projektu:	Rozšíření vývojového centra firmy Beznoska, s.r.o.
Program:	OPPI Potenciál – Výzva II
Termín realizace:	4/2009 – 12/2011
Způsobilé výdaje:	20 900 000,-
Výše dotace:	10 899 000,-
Místo realizace:	Dělnická 2727, Kladno

Předmět projektu

Projekt je zaměřen především na zrychlení výzkumně-inovačního procesu a zkvalitnění výstupů, kvalitu testování a celkové zvýšení užitečných parametrů prototypů, které budou následně uváděny do sériové výroby.

K dosažení tohoto cíle jsou pořizovány nové stroje a zařízení v pořizovací hodnotě vyšší než 17 mil. Kč, nezbytný hardware, software a částečně i výdaje na zahájení provozu rozšířeného výzkumně-inovačního centra. Stávající prostory nově navrhovanému dispozičnímu i logistickému řešení již nevyhovovaly, a jelikož v rámci programu Potenciál je možné uplatnit až 40 % výdajů na technické zhodnocení staveb, rozhodl se podnik využít této příležitosti a budovu ve svém vlastnictví stavebně upravit novým požadavkům.

Cíle projektu

V podniku byly před zahájením projektu výzkumně-vývojové kapacity přetížené, což vedlo k prodlužování vývoje nových produktů. Vzhledem k tvrdému konkurenčnímu boji se firma rozhodla pro inovaci stávajících postupů a výrobních technologií, a tím urychlit vývoj a zkrátit doby pro uvedení nových výrobků na trh. Uvažované technologie usnadní konstruktérům, pracovníkům vývojové dílny a technologům řadu činností souvisejících s realizací produktu a zvýší jejich efektivitu. Výsledkem bude zrychlení procesu vývoje, zkrácení

doby potřebné pro uvedení výrobku na trh o cca 20 – 25 % se současným snížením nákladů na vývoj a nákladů spojených se zaváděním výrobků do sériové výroby.

Navržený projekt umožní společnosti inovaci na vyšší technologické úrovni. Inovace bude spočívat v možnosti použití nových materiálů, konstrukčně navrhnout tvarově náročnější díly více odpovídající anatomickým požadavkům a především zvýšení jakosti opracování povrchů. Tím bude dosaženo zvýšení životnosti implantátů. Zavedením technologie rapid prototyping se zkrátí etapa výroby prototypů a umožní se odzkoušení mechanických vlastností a dalších parametrů pro zvýšení kvality implantátů.

Rozšířené výzkumně-inovační centrum umožní společnosti flexibilněji reagovat na požadavky klientů a neustále rozšiřovat portfolio svých stálých výrobků a vytvářet nové produkty s vyšší technologickou vyspělostí.

Praktické zkušenosti žadatele

Přestože má společnost bohaté zkušenosti s čerpáním veřejné podpory z 6. rámcového programu, z celoevropského programu TECUS a také z národních programů Ministerstva průmyslu a obchodu (TECHNOS, TANDEM, IMPULS, POKROK), Ministerstva zdravotnictví i Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, rozhodlo se vedení společnosti při podání žádosti o podporu z OPPI využít služeb odborné poradenské společnosti GRANTIKA České spořitelny, a.s.

Komentář žadatele

Naše společnost realizovala již několik projektů v programech podpory výzkumu a vývoje. V případě tohoto projektu jsme se, z důvodu jeho rozsahu i předpokládané výše investic, rozhodli využít profesionální poradenskou společnost GRANTIKA ČS, a.s. Ta nám pomohla se zpracováním žádosti na profesionální úrovni a to podle našeho názoru podstatnou měrou přispělo ke schválení projektu.

Komentář zpracovatele

Příjem registračních žádostí do druhé výzvy programu Potenciál, v rámci které bylo předloženo více než 200 registračních žádostí o podporu, byl zahájen 15. dubna 2009 a ukončen 30. září 2009. Program se vyznačuje relativně malým zájmem žadatelů, a proto úspěšnost žadatelů dosahuje v tomto programu vyšší úspěšnosti než u programů jiných. Úspěšnost společnosti GRANTIKA České spořitelny, a.s. činila v této výzvě 85 %.

Podniky, které hodlají zavádět inovativní postupy a procesy do výroby či inovovat výrobky za účelem zvýšení jejich technických a užitečných hodnot, budou mít od začátku března 2010 opět možnost využít tohoto programu (výzva č. III).

Tentokrát rubriku Velcí Evropané věnujeme osobě německé národnosti, která sice nikdy nebyla členem vrcholného orgánu Evropského (hospodářského) společenství, ale svým celoživotním postojem a politikou podobu evropské integrace – zejména v 60. a počátkem 70. let minulého století – výrazně formovala. Velkým Evropanem tohoto čísla Měsíčníku EU aktualit je nositel Nobelovy ceny míru a bývalý německý kancléř Willy Brandt.

WILLY BRANDT (NĚMECKO)

Sledujeme-li v našem cyklu stručné postřehy z bohatých osudů velkých Evropanů, nebylo by správné, aby mezi klíčovými persónami ztělesňujícími zásadní příspěvek procesu evropské integrace chyběla osobnost německé národnosti. Nabízí se jich pro tuto příležitost hned několik a ti další zajisté budou později vzaty v úvahu; dnes však naši pozornost zaměříme vůči jednomu z nejproslulejších německých kancléřů poválečné éry, jehož jméno zní: Willy Brandt.

Narodil se na prahu eskalace první světové války – 18. prosince 1913 v severoněmeckém hansovním městě Lübecku. Tak jako s každým z dosud představených velkých Evropanů, i s Willy Brandtem jsou spojeny některé kuriozity. Kupříkladu ta, že Willy Brandt byl původně literární pseudonym osoby, jejíž vlastní jméno zní Herbert Ernst Karl Frahm.

Velmi záhy se začal Brandt politicky angažovat a již ve svých necelých 17 letech se stává členem sociálně-demokratické SPD. Dvakrát byl nucen opustit Německo před zuřícím nacismem; poprvé v roce 1933, podruhé o sedm let později. Během své první emigrace v Norsku vystudoval historii a jeho profesí se stala žurnalistika; pod dalším pseudonymem se v roce 1936 vrátil na pár měsíců coby norský student do Německa a poté se stal reportérem událostí španělské občanské války. Na sklonku 30. let byl zbaven německého občanství a tak přijal občanství norské. Druhou emigraci pak trávil až do konce druhé světové války ve Švédsku. Vůči oběma severským zemím pociťoval Brandt velmi silné vazby (prokázané plynou znalostí obou jazyků) i po svém návratu do Německa v roce 1946 – nejprve jako norský státní úředník.

O dva roky později získává zpět občanství německé i členství v SPD. V roce 1949 byl zvolen poslancem spolkového sněmu, v období 1953 – 1966 se angažoval v politice (tehdy západního) Berlína, v posledních 9 letech v roli jeho starosty. Zkušenost z města rozděleného od roku 1961 zdí, proti níž otevřeně bojoval, doplněná válečnou zkušeností utvrdila Brandta v jeho uvažování ve prospěch silné evropské integrace. Myšlenku užšího propojování Evropy tak mohl silou své autority prosazovat dále v roli spolkového ministra zahraničí (od roku 1966) a poté i spolkového kancléře (1969 – 1974).

Brandtův největší politický přínos na poli evropské integrace by bylo možné vtělit do dvou zásadních odrážek:

- „Ost-politik“ – politika vstřícnějšího a vnímavějšího vztahu mezi západní a východní částí rozdělené Evropy na přelomu 60. a 70. let, jež se o 20 let později projevila i v jeho zásadní podpoře revolučních hnutí ve střední a východní Evropě a pochopitelně i znovusjednocení Německa;
- zásadní příspěvek procesu prvního historického rozšíření ES v roce 1973.

V podobě Ost-politik (východní politiky) se snažil na přelomu 60. a 70. let o vytvoření podmínek pro vstřícnější vzájemnou komunikaci mezi oběma stranami železnou oponou rozdělené Evropy, včetně smluvního urovnání poválečných vztahů mezi jednotlivými státy a uzavřením řady mezivládních mírových dohod a dohod o spolupráci. Je velmi pravděpodobné, že tato politika mohla přispět k pozvolné erozi ortodoxního socialismu v komunistické části Evropy a vytvořit výchozí předpolí pro revoluční hnutí v této části kontinentu na sklonku 80. let a poté i ke znovusjednocení Německa. Brandt za toto úsilí získal mezinárodní ocenění v podobě udělené Nobelovy ceny za mír v roce 1971.

Brandt současně ve stejné době projevil své sjednocovací vize i v rámci západní části kontinentu – rozhodující měrou přispěl k otupení francouzských výhrad zaměřených především vůči Británii a tím umožnil praktické uskutečnění prvního rozšíření ES v roce 1973.

Brandtův odchod z kancléřské pozice rovněž nebyl tuctový; v květnu 1974 rezignoval poté, co byla odhalena spolupráce jeho blízkého poradce s východoněmeckou tajnou policií Stasi.

Šéfem SPD zůstává Brandt až do roku 1987 a prakticky až do své smrti vede i Socialistickou internacionálu. Willy Brandt, autor řady knih, zakladatel nezávislého think-tanku zaměřeného na mezinárodní a ekonomické záležitosti, nositel řady dalších ocenění a jeden z nejvýznamnějších tvůrců a přispěvatelů mírně pokročilé fáze procesu evropské integrace, umírá v říjnu 1992 v nevelkém městě Unkel nedaleko Bonnu.

Statistické okénko

Statistické okénko zobrazuje důležité makroekonomické ukazatele všech 27 členských zemí Unie. Zahrnují ukazatele ekonomické výkonnosti (HDP per capita k průměru EU, růst HDP, míra nezaměstnanosti), vnější ekonomické stability (běžný účet k HDP), fiskální stability (veřejné rozpočty k HDP, veřejný dluh k HDP) či cenové charakteristiky (meziroční inflace na bázi indexu HICP, úroveň cenových hladin). Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele pro celou EU. Zdrojem dat je Eurostat.

Klíčové makroekonomické ukazatele

v %	Růst HDP			Saldo běžného účtu k HDP			Míra nezaměstnanosti			Meziroční inflace		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	IX-09	X-09	XI-09	X-09	XI-09	XII-09
Belgie	2,8	2,9	1,0	2,0	2,2	-2,5	8,0	8,1	8,1	-1,0	-0,9	0,0
Bulharsko	6,3	6,2	6,0	-18,4	-25,2	-25,4	7,2	7,4	7,7	0,2	0,3	0,9
ČR	6,8	6,1	2,5	-2,4	-3,2	-3,1	7,5	7,7	7,8	-0,3	-0,6	0,2
Dánsko	3,3	1,6	-1,2	3,0	1,5	2,2	6,5	6,9	7,2	0,5	0,6	0,9
Německo	3,2	2,5	1,3	6,5	7,9	6,6	7,6	7,5	7,5	-0,5	-0,1	0,3
Estonsko	10,0	7,2	-3,6	-16,9	-17,8	-9,4	15,2	n/a	n/a	-1,7	-2,1	-2,1
Irsko	5,4	6,0	-3,0	-3,6	-5,3	-5,2	12,5	12,6	13,0	-3,0	-2,8	-2,8
Řecko	4,5	4,5	2,0	-11,2	-14,3	-14,6	9,7	n/a	n/a	0,7	1,2	2,1
Španělsko	4,0	3,6	0,9	-9,0	-10,0	-9,6	19,0	19,2	19,4	-1,0	-0,6	0,4
Francie	2,2	2,3	0,4	-0,5	-1,0	-2,3	9,7	9,9	10,0	-0,4	-0,2	0,5
Itálie	2,0	1,6	-1,0	-2,6	-2,4	-3,4	8,0	8,2	8,3	0,4	0,3	0,8
Kypr	4,1	4,4	3,7	-6,9	-11,9	-17,8	5,9	6,0	6,1	-1,2	-1,0	1,0
Lotyšsko	12,2	10,0	-4,6	-22,5	-22,3	-13,0	20,0	21,2	22,2	0,1	-1,2	-1,4
Litva	7,8	9,8	2,8	-10,6	-14,5	-11,7	14,6	n/a	n/a	2,3	1,0	1,3
Lucembursko	5,6	6,5	0,0	10,3	9,7	5,5	5,9	6,0	6,1	-0,4	-0,2	1,7
Maďarsko	4,0	1,0	0,6	-7,5	-6,8	-7,1	10,7	10,8	10,8	4,8	4,2	5,2
Malta	3,8	3,7	2,1	-9,2	-6,1	-5,6	7,1	6,9	7,0	0,8	-0,5	-0,1
Nizozemí	3,4	3,6	2,0	9,3	8,7	4,8	3,7	3,9	3,9	0,0	0,4	0,7
Rakousko	3,5	3,5	2,0	2,8	3,6	3,2	5,5	5,6	5,5	0,0	0,1	0,6
Polsko	6,2	6,8	5,0	-2,7	-4,7	-5,1	8,5	8,7	8,8	4,0	3,8	3,8
Portugalsko	1,4	1,9	0,0	-10,0	-9,4	-12,1	10,0	10,2	10,3	-1,8	-1,6	-0,8
Rumunsko	7,9	6,3	6,2	-10,5	-13,4	-12,2	7,2	n/a	n/a	4,9	4,3	4,6
Slovinsko	5,8	6,8	3,5	-2,5	-4,8	-6,2	6,5	6,8	6,8	0,0	0,2	1,8
Slovensko	8,5	10,4	6,4	-8,2	-5,7	-6,6	13,0	13,3	13,5	0,0	-0,1	0,0
Finsko	4,9	4,2	1,0	4,5	4,2	3,0	8,7	8,8	8,9	1,1	0,6	1,3
Švédsko	4,2	2,6	-0,2	8,4	8,8	6,3	8,7	8,8	8,9	1,4	1,8	2,4
Velká Británie	2,9	2,6	0,6	-3,3	-2,7	-1,6	7,8	7,8	n/a	1,1	1,5	1,9
EU	3,1	2,9	0,9	-1,3	-1,1	-2,0	9,3	9,4	9,5	0,3	0,5	1,0

v %	Saldo veř. rozpočtů k HDP			Veřejný dluh k HDP			HDP per capita k ø EU			Cenová hladina k ø EU		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Belgie	0,3	-0,2	-1,2	87,9	84,0	89,6	118,4	118,0	118,4	106,7	106,3	110,7
Bulharsko	3,0	0,1	1,5	22,7	18,2	14,1	36,5	37,2	39,2	44,6	46,5	51,0
ČR	-2,6	-0,6	-1,5	29,6	28,9	29,8	77,4	80,2	81,3	61,4	62,4	72,4
Dánsko	5,2	4,5	3,6	31,3	26,8	33,3	122,9	120,0	117,1	138,4	137,7	141,0
Německo	-1,5	-0,2	-0,1	67,6	65,1	65,9	115,7	114,7	115,6	103,0	103,1	103,9
Estonsko	2,9	2,7	-3,0	4,3	3,5	4,8	65,3	67,9	65,0	67,4	71,5	76,7
Irsko	3,0	0,2	-7,1	24,9	25,0	43,2	147,3	150,2	143,1	124,0	124,5	126,9
Řecko	-2,8	-3,6	-5,0	95,9	94,8	97,6	94,1	94,8	96,5	88,8	89,4	94,1
Španělsko	2,0	2,2	-3,8	39,6	36,2	39,5	104,0	105,4	104,2	91,8	92,4	95,7
Francie	-2,3	-2,7	-3,4	63,7	63,8	68,0	109,1	108,9	108,1	108,8	108,3	111,1
Itálie	-3,3	-1,5	-2,7	106,5	103,5	105,8	103,8	101,9	99,3	104,3	103,9	105,3
Kypr	-1,2	3,4	0,9	64,6	59,4	49,1	90,2	90,8	92,5	90,5	88,8	89,6
Lotyšsko	-0,5	-0,4	-4,0	10,7	9,0	19,5	52,5	57,9	55,1	60,5	65,9	74,7
Litva	-0,4	-1,0	-3,2	18,0	17,0	15,6	55,5	59,5	60,6	57,1	59,6	66,8
Lucembursko	1,4	3,6	2,6	6,7	6,9	14,7	267,0	267,2	258,4	111,8	112,4	116,2
Maďarsko	-9,2	-4,9	-3,4	65,6	65,8	73,0	63,5	62,7	62,6	60,3	66,1	69,7
Malta	-2,6	-2,2	-4,7	63,7	62,1	64,1	76,7	77,7	78,9	74,5	73,3	78,4
Nizozemí	0,6	0,3	1,0	47,4	45,6	58,2	130,8	130,9	132,2	104,1	103,4	103,4
Rakousko	-1,6	-0,5	-0,4	62,0	59,4	62,5	124,3	123,8	124,7	102,0	101,4	104,6
Polsko	-3,9	-1,9	-3,9	47,7	44,9	47,1	52,3	53,7	56,1	62,1	63,7	68,6
Portugalsko	-3,9	-2,6	-2,6	64,7	63,5	66,4	76,3	76,2	75,5	84,9	84,6	86,7
Rumunsko	-2,2	-2,5	-5,4	12,4	12,7	13,6	38,3	42,1	44,9	57,1	61,5	62,1
Slovinsko	-1,3	0,5	-0,9	26,7	23,4	22,8	87,6	89,2	90,8	76,8	77,8	83,0
Slovensko	-3,5	-1,9	-2,2	30,4	29,4	27,6	63,5	67,0	70,7	57,4	63,5	69,5
Finsko	4,0	5,2	4,2	39,2	35,1	33,4	114,8	115,8	115,5	122,6	122,5	124,6
Švédsko	2,5	3,8	2,5	45,9	40,5	38,0	121,4	122,2	120,2	118,5	117,3	114,4
Velká Británie	-2,7	-2,7	-5,5	43,4	44,2	52,0	120,3	119,0	118,4	110,3	110,3	99,4
EU	-1,4	-0,8	-2,3	61,8	58,7	61,5	103,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

